

Jakter arvtaker
til «umulig jobb»

Utland | side 12-13

Romandebuterer
i en alder av 60

Kultur | side 18-19

Staten tar regningen når
dansker vil føde hjemme

Nyhet | side 6-7

Bergens Tidende

UKE 2 - NR. 11 - 159. ÅRGANG

Søndag

11. januar 2026

LØSSALG KR 79,-

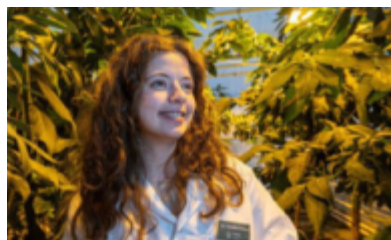
Tobarnsfaren vil ha alders- grense for smarttelefon

Nyhet | side 2-3

Dave Pinker-Spilde er skuffet over de oppdaterte skjermrådene. Han mener problemet er innholdet barna får tilgang til, ikke tiden de bruker. Foto: Jannica Luoto (arkiv)

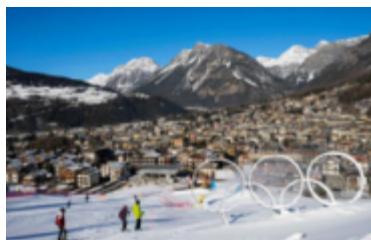
Her dyrkes
det frukt som
aldri har vokst
i Norge før

Nyhet | side 8

Dette må
du vite
om vinter-
OL i Italia

Sport | side 14-15

Eksperten
frykter USA
kan tryne
økonomisk

Nyheter | 10-11

Forfatter og gravferdskonsulent
Tor-Håkon Gabriel Håvardson kommer til
Foldnes kyrkje 24.01 med foredraget "Døden"

I 2025 har han tatt med seg priser som Årets Influencer i Vixen Awards for Kunnskap,
Årets nordlending og han vant innlesing av egen bok i Storytel Awards!

SOLSTRANDS
BEGRAVELSESBYRÅ

www.solstrands.no

Bestill
billett her

Kr. 275.-

Skuffet over de oppdaterte skjermrådene

Tobarnsfar Dave Pinker-Spilde mener at råd om makstid på skjerm er helt feil fokus.

Ingvild Lygren
ingvild.lygren@bt.no

Sirill Soltveit Heimdal
sirill.heimdal@bt.no

Reidun Drægebø
rd@bt.no

- Det handler ikke om at barn og unge spiller Minecraft i tre timer, men at de på smarttelefonen kan se en selvmordsvideo på 30 sekunder eller en pornofilm i tre minutter.

Det sier Dave Pinker-Spilde. Tobarnsfaren er skuffet over de oppdaterte skjermrådene som ble lagt frem torsdag morgen.

Han synes det er rart at det brukes så mye tid og krefter på å komme med oppdaterte skjermråd, når rådene ikke inneholder det han mener er hovedproblemet: Hva barn og unge bruker skjerm til.

Oppdaterte skjermråd

I løpet av høringsrunden kom det 3500 innspill. Det førte til noen endringer. Makstidene for de ulike aldersgruppene, er de samme. Blant annet er det tydeligere anbefalinger om å begrense barns tilgang til internett og sosiale medier, men ikke noe konkret veiledning hva innholdet burde være.

Pinker-Spilde begynte å engasjere seg i foreldrenettverket Smarttelefonfri barndom fordi han ikke ønsket at datteren skulle bli stående utenfor selv om hun ikke fikk smarttelefon.

- Rådene handler om hvor mye de ser og gjør på en skjerm, men ikke hva de ser. Det savner jeg at rådene handler mer om, sier Spilde.

Nå har han holdt foredrag på nærmere 40 prosent av skolene i Bergens-området og bidratt til at flere har valgt å utsette at ungene får smarttelefon til etter barne-skolen.

Innfør aldersgrense

Han mener problemet er innholdet de får tilgang til på smarttelefonen, ikke tiden de bruker.

- Regjeringen bør innføre

Fakta
Oppdatert: Så lenge bør ungene se på skjerm

Skjermrådene, som først kom sommeren 2025, setter klare anbefalinger for hvor mye skjermtid barn mellom 0–18 år bør ha på fritiden. De oppdaterte skjermrådene om makstid som ble presentert torsdag, er i samsvar med første versjon av disse rådene.

Endringene om råd om skjermtid er uthevet:

- Barn under to år bør unngå skjerm.
- Barn mellom 2–5 år bør begrense skjermbruk til mellom 0,5 til 1 time, **gjørne mindre.**
- Barn 6–12 år bør begrense skjermbruk til maksimalt 1–1,5 time daglig på fritiden, **gjørne mindre.**
- Ungdom 13–18 år bør begrense skjermbruk til maksimalt 1,5–3 timer daglig på fritiden, **gjørne mindre.**

aldersgrense for når barn og unge kan få smarttelefon, sier han.

Han mener aldersgrensen bør være 16 år. Akkurat som med energidrikker, alkohol og kjøring i trafikken, mener han det er naturlig at det blir aldersregler for når foreldre kan kjøpe smarttelefon til barna sine.

- Aldersgrenser på sosiale medier fører ikke til at barn og unge ikke kan bli utsatt for innhold de ikke bør utsettes for.

- Mobbing og uestengelse kan skje på gruppechatter på meldinger, de trenger ikke sosiale medier for at det skal skje, legger han til.

Dave Pinker-Spilde mener aldersgrenser bør være fundamentert i forskning og vitenskap. Foto: Jannica Luoto (Arkiv)

Lukas Farestveit (til v.) og Thea Srikanthan ser de nye rådene blir presentert.

Pinker-Spilde understreker at han er en teknologi-entusiast, og ønsker ikke forbud mot all teknologi for barn og unge.

- Jeg synes unger bør ha tilgang til all mulig teknologi når foreldrene er hjemme, og kan vurdere innholdet sammen med dem.

Strengere krav til foreldre

De oppdaterte skjermrådene handler om mer enn bare skjermtid. Helsedirektoratet ber foreldre ha om å redusere egen skjermtid, og tenke nøye gjennom hvordan de bruker skjerm når de er med barna.

Både helseminister, barneminister og helsedirektør Cathrine

M. Lofthus la tydelig vekt på foreldre sin rolle.

- Mye skjermtid kan påvirke helsen negativt, særlig når det går på bekostning av viktige behov som søvn, fysisk aktivitet og sosialt samspill, sier helsedirektøren.

Tror ikke ungdommer bryr seg
På Mjølkeråen skole i Åsane sitter Lukas Farestveit (16) og Thea Srikanthan (15) og ser på rådene bli presentert sammen med BT.

- Det er sikkert av god hensikt, men jeg tror ikke ungdommene bryr seg, sier Farestveit.

Selv viser skjermtiden på telefonen hans mellom fire og fem

Rådene handler om hvor mye de ser og gjør på en skjerm, men ikke hva de ser. Det savner jeg at rådene handler mer om.

Dave Pinker-Spilde

timer. I tillegg bruker han en del tid på data.

- Det er sikkert bra å ha noe å forholde seg til, men kanskje mest for foreldrene, sier Srikanthan.

Hun har skjermtid på opp til fire timer.

- Jeg har ikke tid til så mye mer på grunn av fritidsaktiviteter.

Farestveit eller Srikanthan forteller at foreldrene deres ikke legger seg mye opp i skjermbruken deres.

- Unngår dere skjermbruk siste timen før legging og lar mobilen ligge utenfor rommet?

- Nei, svarer de begge, og ler.

Advarer mot kinesiske elbusser - bransjen ber om avklaring

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) advarer norske transportselskaper om bruk av kinesiske elbusser. Nå ber NHO Transport om avklaring fra regjeringen.

NTB

I et brev til Samferdselsdepartementet viser NHO Transport til tidligere brevveksling med NSM, der sikkerhetsmyndigheten har advart mot det de omtaler som konsentrasjonsrisiko og avhengighet av teknologi fra land Norge ikke har sikkerhetspolitisk samarbeid med, skriver Teknisk Ukeblad.

I brevet viser NSM selv til Samferdselsdepartementet som sektoransvarlig, og mener det derfor er departementet som må ta stilling til eventuelle reguleringer. Det er dette NHO Transport nå ber om en avklaring på.

- Vi forventer for det første at departementet bekrefter at alle kinesiske busser levert og bestilt så langt tilfredsstiller alle myndighetenes nåværende krav, sier administrerende direktør Jon H. Stordrange til Teknisk Ukeblad.

Stordrange etterlyser større tydelighet rundt hva departementet faktisk jobber med og etterlyser raskt svar på om og når eventuelle krav vil komme.

Statssekretær i departementet, Cecilie Knibe Kroglund bekrefter til ukebladet at de er i gang med å vurdere risikoen, noe som vil innebære vurdering av mulige tiltak.

Administrerende direktør i NHO Transport, Jon H. Stordrange, ber regjeringen om rask avklaring om kinesiske elbusser. Foto: Ole Berg-Rusten / NTB

Åpner for endringer i kommunestruktur

Statsminister Jonas Gahr Støre (Ap) sier han er åpen for å se på endringer i kommunestrukturen.

NTB

Kommunekommisjonens la fram sin rapport fredag, med anbefalinger som pekte i retning av at kommunesammenslåing kan være nødvendig for å takle framtidens utfordringer.

Støre sier til NTB at kommunesammenslåinger på ingen måte er et universalt middel til bedre tjenester i kommunene.

- Min holdning har alltid

vært at i de tilfellene hvor endring i kommunestruktur kan gi bedre tjenester til innbyggere og næringsliv, og samtidig ivareta demokratifunksjonen, skal ikke politikere stå i veien for å gjøre endringer.

Han er åpen for at kommunestrukturen kan se annerledes ut i fremtiden.

- Jeg tror vi er åpne for at strukturer endrer seg i et samfunn hvor teknologi endrer seg og befolkningen endrer seg. Vi har sett det innenfor helsevesenet. Vi har ikke den samme sykehusstrukturen i dag som vi hadde for 50 år siden, og det gjelder også for andre måter vi organiserer samfunnet på.

Utvalg vil skrote krav om antall lærere

Kommunekommisjonen vil avvikle lærernormen, fjerne øremerkede tilskudd og ha bort kompetansekrav i helse- og omsorgstjenesten.

NTB-Edvard Stenersen, Amalie Vadla og Daniel Lundby Olsen

Utdanningsmiljøet reagerer negativt på forslaget om å skrote lærernormen, som setter et tak for antall elever pr. lærer.

- Dette er oppskriften på å gjøre skolen dårligere, sier leder Geir Røsvoll i Utdanningsforbundet i en pressemelding.

Røsvoll sitter i kommisjonen og har tatt dissens på forslaget fra utvalget. Røsvoll peker på økte forskjeller mellom skolene, større klasser og at enkeltelevne får mindre tid.

Utvalg: – Større frihet

Kommunekommisjonen ble satt ned av regjeringen i fjor og leverte fredag sine første anbefalinger om mer effektiv drift av kommunene til kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran (Ap) og finansminister Jens Stoltenberg (Ap).

Lærernormen ble vedtatt av Solberg-regjeringen i 2018. Den sier at det i snitt ikke skal være mer enn 15 elever pr. lærer på 1. til 4. trinn og ikke mer enn 20 elever pr. lærer på 5. til 10. trinn.

Flertallet i utvalget vil fjerne minstenormen helt og også subsidiært flytte den over fra skole- til kommunenivå.

- Ved å avvikle eller endre lærernormen, vil kommunene få større frihet til å fordele ressurser mellom ulike sektorer og fordele lærerressursene på en måte som i større grad tar høyde for ulike behov mellom skoler, skriver utvalget i rapporten

– Økte forskjeller

Kommisjonen har hatt i oppdrag å foreslå endringer i statens styring av kommunesektoren. Den ble nedsatt i en tid der mange kommuner sliter med dårlig økonomi og har bemanningsutfordringer, særlig i skolen og helsesektoren.

Skolenes landsforbund beskriver avviklingen som et angrep på fellesskolen.

- Å fjerne lærernormen vil ikke gi flere lærere i skolen. Tvert imot vil det føre til større elev-

Fakta Kommunekommisjonens anbefalinger

- Avvikle lærernormen, som stiller krav om antall elever pr. lærer i grunnskolen.

- Fjerne kompetansekrav i helse- og omsorgstjenesten og gå bort fra at kommuner skal ha knyttet til seg lege, sykepleier, fysioterapeut, jordmor, helsesykepleier, ergoterapeut og psykolog.

- Innlemme, slå sammen og forenkle øremerkede tilskudd og med det lempe på statlig styring av kommunal ressursbruk.

- Avvikle grunnskoletilskuddet i inntektssystemet, som innebærer å fjerne tilskuddet kommunene får etter antall grunnskoler i kommunen.

- Forenkling av investeringstilskuddet til omsorgsboliger og sykehjem. Blant annet fjerne krav til utforming av ikke-lovpålagte omsorgsplasser og kutte i plan-, dokumentasjons- og rapporteringskrav.

Kilder: regjeringen.no

grupper, mindre oppfølging av den enkelte elev og økte forskjeller mellom kommuner, sier forbundsleder Jon Oddvar Holthe i en pressemelding.

Kommuneorganisasjonen KS mener normen ødelegger for kommunenes fleksibilitet og stiller seg langt mer positive. - Det er et inngripende virkemiddel for hvordan staten styrer kommunene, sier styreleder Gunn Marit Helgesen til NRK.

Frykter svekkede tjenester

I tillegg til å fjerne lærernormen kommer kommisjonen med for-

Medlem av kommunekommisjonen Signy Irene Vabo og kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran (Ap) under overleveringen av kommisjonens rapport i Marmorhallen fredag. Foto: Gorm Kallestad / NTB

Kommunekommisjonen foreslår å skrote lærernormen, ifølge NRK og Nationen. Utdanningsforbundets leder, Geir Røsvoll, sitter i kommisjonen og tar dissens. Foto: Beate Oma Dahle / NTB

slag om å fjerne kompetansekrav i helse- og omsorgstjenestene og å «innlemme øremerkede tilskudd i rammetilskuddet».

- Dersom disse anbefalingene gjennomføres, vil det føre til økte forskjeller, dårligere tjenester, økt privatisering med et todelt helsevesen og svekket trygghet for innbyggerne, skriver Unio, den største hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede, i en pressemelding.

Unio-leder Steffen Handal trekker frem at krav i helse- og omsorgstjenesteloven om at alle kommuner skal ha utvalgte helsestillinger knyttet til seg, nå foreslås fjernet.

- Vi frykter at det vil gå ut over kvaliteten på velferden og tjenestene til innbyggerne. Det kan fort ramme de mest utsatte og svakeste gruppene og kan på sikt bli veldig kostbart for samfunnet, sier han.

Dette er oppskriften på å gjøre skolen dårligere

Geir Røsvoll, leder i Utdanningsforbundet

Elvecruise på Main og Donau

Strasbourg til Wien

Flotte og spennende utflukter

Vi har inkludert et omfattende utfluktsprogram, og vår dyktige reiseleder sørger for at du er godt forberedt til de mange store opplevelsene som venter på land.

Vårt elvecruise på Main og Donau tar deg med på en fascinerende reise gjennom Alsace, Tyskland og Østerrike, hvor høydepunktene står i kø, og hvor du garantert får oppleve nye landskap, steder og byer.

AVREISE 27. FEBRUAR 2026

10 DAGER FRA KUN KR 19.995,-

ALT DETTE ER INKLUDERT:

- Fly Bergen-Stuttgart /Wien t/r
- Alle flyskatter og avgifter
- Transfer lufthavn-skip t/r
- 9 netter om bord på MS Vivaldi
- 9 x frokost, 8 x lunsj og 9 x middag
- Velkomstdrink om bord
- Levende musikk om bord
- Besøk i Mainz
- Byvandring i Miltenberg
- Byvandring i Wertheim
- Byvandring i Würzburg
- Vingårdsbesøk med vinsmaking i Franken
- Byvandring i Nürnberg
- Byvandring i Passau
- Byrundtur i Wien
- Alle passasjer- og havneavgifter
- Bagasjeservice ved på- og avstigning
- Norskstalende reiseleder på hele reisen

Vitus
REISER FOR VOKSNE

Les mer og bestill på www.vitusreiser.no
eller ring 901 66 999 (mandag-fredag kl. 09.00-15.00)

Medlem av Norsk reisegarantifond

Forbeholdt trykkfeil og utsolgte avganger

Hun hjelper dansker med å føde hjemme. Staten tar regningen.

I Danmark kan friske gravide velge hjemmefødsel betalt av det offentlige. Jordmorforbundet i Norge mener tiden er inne for å teste dette i Norge.

Hjørring
Anine Hallgren

anine@aftenposten.no

Stein J. Bjørge

Fotograf
stein.bjorge@aftenposten.no

Jordmor Kristina Knutsen vet aldri hva arbeidsdagen på fødeavdelingen vil bringe. Om det blir en rolig vakt på sykehuset i Hjørring med én eller to fødsler, eller om hun må ut til en hjemmefødsel.

- Jeg liker godt variasjonen, og jeg er glad for at vi kan tilby kvinnene å føde hjemme med jordmor, sier Knutsen.

På sykehuset der hun er ansatt, har de cirka 1300 fødsler i året, rundt 30 av dem er hjemmefødsler. Et par ganger i et vanlig år blir jordmor Knutsen kalt ut til hjemmefødsel. Enten en som pågår, eller en hun skal ta på seg. Hun har alltid en bag klar med det hun trenger av utstyr hvis hun skal rykke ut.

I Danmark har alle kvinner rett til å ha en jordmor til stede under fødsel. Uansett om det er på sykehus eller om det er hjemme. De som ønsker å føde hjemme må være friske gravide og oppfylle noen kriterier.

- Jeg synes det er enormt livsbekreftende å komme hjem til familien selv. Å være med på den begivenheten i familien i deres egne trygge rammer, sier jordmor Knutsen.

- Så du er ikke utrygg i den rollen?

- Nei, det er jeg ikke, det er samme arbeid, i noen andre rammer. Å bistå ved normale fødsler er jo det vi er utdannet til.

Knutsen forteller at det er ganske vanlig at det oppstår en komplikasjon under en hjemmefødsel. Da drar de inn til sykehus og føder der.

Ulik organisering

- Det er ikke slik at den naturlige fødsel har større rammer fordi det er hjemme. Det er samme retningslinjer som inne på sykehus.

Selv om hjemmefødsel er et tilbud i Danmark, utgjør det bare rundt 2-3 prosent av alle fødsler. Og tallet har gått ned de siste årene. De ulike sykehusregionene i Danmark har organisert seg ulikt når det gjelder hjemmefødsler.

- Noen har et vaktopplegg som i Hjørring.
- Noen har et eget team av sykehusansatte jordmødre som bare jobber med hjemmefødsler i vaktturnus. De følger opp den gravide også i svangerskapet (kjent jordmor-ordning).
- På Sjælland er det et privat firma med hjemmefødsler som tar på seg hjemmefødsler betalt av det offentlige.

- De fleste av mine kolleger er glad for at vi har hjemmefødsler fordelt på alle jordmødre. Men det er jo også de som synes det kan være vanskelig og uvant når det går så lang tid imellom. Hvis man ikke ønsker å jobbe med hjemmefødsler, trenger man ikke det, sier Knutsen.

- Skjer ingenting

I Norge finnes det ikke noe offentlig tilbud om hjemmefødsel med jordmor. På Østlandet finnes noen få private hjemmefødselstilbud der fødsel og svangerskapsoppfølging koster rundt 35.000 kroner.

Fakta

Offentlig hjemmefødsel med jordmor i Danmark

• Kvinner i Danmark har rett til at ha en jordmor hos seg - også når hun velger å føde hjemme. Det er sykehusregionen som skal sørge for å stille en jordmor til rådighet, og det er gratis for kvinnen.

• I svangerskapet har kvinnen fått vanlig oppfølging gjennom kontroller på sykehuset.

• Den gravide har også fått et besøk av jordmor hjemme.

• Den gravide er forhåndsslektert til å kunne føde hjemme ut fra medisinske kriterier.

• Når fødselen er i gang, kommer jordmor hjem, direkte fra sykehuset eller fra beredskapsvakt.

• Hvis det oppstår komplikasjoner, f.eks. at fødselen tar lang tid eller fostervannet er misfarget, drar man til sykehus for å føde.

• Etter fødselen i hjemmet er jordmor noen timer der og undersøker barnet, sjekker for blødning før hun kjører til sykehuset og gjør papirarbeid.

• Kvinner i Danmark som blir anbefalt ikke å føde hjemme, har rett til å ha jordmor med selv om hun velger å føde hjemme mot faglige anbefalinger.

- Jeg synes det er underlig og synd for kvinnene at det ikke finnes noe offentlig tilbud om hjemmefødsel i Norge.

Det sier Christina Nordkvelde, styremedlem i Jordmorforbundet. Hun jobber som jordmor på helsestasjon og tar også på seg

private hjemmefødsler i Vestfold. I retningslinjen for fødselsomsorg i Norge fra 2024 står det: Helseforetakene kan opprette tilbud om hjemmefødsel når forholdene ligger til rette for det.

Men foreløpig er det ingen norske sykehus som tilbyr dette.

- Start med en pilot

- Det er flott at den setningen kom med, men den betyr ingenting, for det skjer ingenting, sier Nordkvelde.

Hjemmefjordmor Nordkvelde i

Vestfold mener det er mulig å organisere et offentlig hjemmefødselstilbud i Norge etter mal fra Danmark. Med nærhet til sykehus, ved større byer, bemannet med jordmødre som har erfaring fra hjemmefødsel og ønsker å bidra i tilbudet.

- Å teste det ut med en pilot et sted på Østlandet kunne vært et sted å starte, sier hun.

Nordkvelde tror et offentlig tilbud kan forebygge uassisterte hjemmefødsler.

- Et gratis og trygt tilbud ville

Jeg synes det er enormt livsbekreftende å komme hjem til familien selv

Kristina Knutsen, jordmor

forebygget en del av disse såkalte frie fødslene, men vi ville nok ikke kommet helt i null.

Må prioritere

- Vi har en svært god fødselsomsorg i Norge, men tilgang til fagfolk er allerede en utfordring, skriver statssekretær Karl Kristian Bekeng i Helse og omsorgsdepartementet.

Han viser til at Danmark har høyere befolkningstetthet enn Norge, og at det gjør at de danske erfaringene og muligheten til å

fordele fagfolk ikke er lik. Bekeng mener det er helseforetakene som må teste ut hjemmefødsler i offentlig regi hvis forholdene ligger til rette for det.

Roligere fødsel

- Siden det er helseforetakene som har ansvaret for fødselsomsorgen, er det viktig at det er de som vurderer om det er praktisk mulig å legge til rette for ordninger med hjemmefødsler i sitt område.

Bekeng skriver at Norge har en

differensiert fødselsomsorg, men at ressursene må prioriteres.

- Som øverste ansvarlig myndighet må vi prioritere med de ressursene vi har, og da er det viktigste å sikre at sykehusene har de fagfolkene de trenger. I Norge er avstanden til fødeavdeling en del steder for lang til at det er forsvarlig med hjemmefødsel, skriver Bekeng.

Den danske jordmorforeningen mener at å føde hjemme kan være et godt valg for mange gravide. At det gir en roligere fødsel

vekk fra en travel fødeavdeling og færre inngrep. De mener Norge bør følge etter.

- Sats på offentlig betalte hjemmefødsler i en organisasjon, hvor jordmødrene er trygge på det og hvor det er mulig med overflytting til sykehus ved behov, sier pressekontakt Anne-Marie Kjeldset i Jordemoderforeningen.

Og jordmoren i Hjørring som selv har født et barn hjemme, mener norske kvinner fortjener et slikt tilbud.

Jordmor Kristina Knutsen i Hjørring synes norske kvinner også bør kunne få gratis hjemmefødsler gjennom det offentlige.

- Jeg skulle virkelig ønske at norske kvinner skulle ha denne muligheten uten å måtte betale for det, sier Kristina Knutsen.

I dette veksthuset har Carolina Palma klart å produsere norsk avokado. De var gode på både konsistens og smak, konkluderer forskeren.
Foto: Jarle Aasland / Stavanger Aftenblad

Her dyrker hun frukt som aldri før har vokst i Norge

For første gang dyrkes avokado i Norge. Nå står både mango og kaffe for tur.

Øyvind Ulland Sandsmark
oyvind.ulland.sandsmark@
aftenbladet.no

- Du trenger ikke salt og pepper til disse avokadoene, sier Carolina Palma.
Hun er forsker ved Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) på Særheim i Klepp. Sammen med kollegaene har hun klart å dyrke frem den tropiske frukten, noe som aldri er blitt gjort før i Norge. Nylig ble to avokadoer høstet og spist av gjengen på NIBIO.
- De var store og hadde god konsistens - og fantastisk smak. Det ble toppscore fra alle, sier Palma.

Hun jobber med å dyrke frem både avokado og andre tropiske frukter i veksthusene på Særheim.
Seks meter høye
- Å dyrke frem avokado byr på en rekke utfordringer, forklarer hun og peker på de grønne vekstene som står tett i tett og stanger mot taket inne i veksthuset.
- Avokadotrærne blir over seks meter høye - kan faktisk bli 18-20 meter hvis de ikke beskjæres - mens drivhuset er bare tre meter høyt, sier Palma.
Hun forklarer videre at et avokadotre vanligvis ikke blomster før det er fem til syv år gammelt. Og i en veksthusproduksjon er

det problematisk ikke å ha inntekt i flere år etter planting.
Rekordtidlig blomstring
Da Palma og kollegene startet opp forsøket, var det først og fremst for å få innsikt i hva som skal til for at avokadotrærne i det hele tatt kan trives i et norsk drivhusmiljø.
- Vi måtte få trærne til å blomstre, sørge for pollinering og håpe på fruktsetting. Men vi hadde egentlig ingen forventninger, forteller forskeren. Men i januar i år, så Carolina og de andre de første lovende resultatene.
- Vi klarte å oppnå blomstring i et avokadotre som kun er litt over et år gammelt, sier hun.

Nordmenn spiser i snitt 2,6 kilo hver i året, noe som utgjør 13 avokadoer per person. Ingen i Europa spiser mer, og det er dobbelt så mye som folk i Tyskland og England spiser.
- Noe av det sunneste
Ernæringsrådgiveren opplyser at avokado er noe av det sunneste du kan spise.
- Frukten har et høyt innhold av umettet fett. Å erstatte mettet fett med umettet fett i kosten bidrar til å opprettholde normale kolesterolnivået i blodet. Avokado inneholder også folat og kalium, og er en kilde til vitaminene E og B6, opplyser ernæringsrådgiveren.

Men dette er ikke akkurat kortreist mat. De mest populære variantene kommer fra Chile og Peru.
Vil ha mindre import
- Det er knyttet store miljøutfordringer til dyrkingen av avokado i produksjonslandene, og det er en fordel om frukten kan dyrkes i norske veksthus, sier Carolina Palma ved NIBIO.
98 prosent av frukten vi spiser i Norge, er importert. Ved NIBIO jobber de derfor med å utvikle nye produksjoner som kan øke andelen norskprodusert mat.
- Jo flere sorter vi kan produsere i Norge, desto mindre trenger vi å importere, noe som igjen gir et bedre klimaregnskap. Det viktigste er å fremme matberedskap og styrke selvforsyningen i Norge, forklarer Palma.
- Bedre kvalitet
- Frukten vi kan dyrke i veksthus i Norge blir av bedre kvalitet, og du sparer lang transporttid. Produktet kan gå til forbrukeren veldig raskt, sier hun.
- *Hvorfor blir kvaliteten bedre i veksthus enn på friland?*
- Det er ulike dyrkingsmetoder. I veksthus er produksjonen mer kontrollert og er ikke sårbar for ekstrem nedbør eller tørke. Vi kan få større avlinger og lengre sesong, svarer Palma.
Hun legger til at transporttiden også påvirker kvaliteten.
Favoritt hos Nordmenn
Før gjengen ved NIBIO gikk i gang med dyrkingen av avokado, gjorde de forsøk med ulike typer melon. Nå står pasjonsfrukt og spirer i veksthusene på Særheim.
Senere står tropiske matvarer som mango, papaya, kaffe og kakao på listen.
- Mango er veldig interessant fordi nordmenn er veldig glad i det, sier Palma og fortsetter:
- Det blir stadig større utfordringer knyttet til produksjonen av kaffe og kakao, og det er derfor noe vi tenker på. I første omgang vil det nok bli en nisjekultur med norsk kaffe. Og kanskje vil vi se en Freia spesialsjokolade, laget av norsk kakao?
Anslår fem til ti år
For å vurdere om det kan bli en fremtidig norsk produksjon av avokado eller andre tropiske frukter, må forskerne blant annet kartlegge energibehov, hvor mye lys plantene krever, og ikke minst innsatsen som kreves for pollinering og stell.
Spørsmålet er hvor dyrt det er å produsere og hva prisen på sluttproduktet blir.
- 40 prosent av kostnadene er knyttet til oppvarming. Ønsker vi å dyrke mer tropisk frukt, blir det kostbart. Men med bruk av restvarme fra industrien, kan produksjonen bli rimeligere, sier Palma.
- *Når kan vi få norskproduserte avokadoer i butikkhyllene?*
- Først må vi finne ut om produksjonen er lønnsom, og hvor stort volum det er mulig å få. Det er vanskelig å si, men kanskje er det mulig om fem til ti år.

Gammelt MC-hus ga frekk gevinst

- Ingen andre turte å legge inn bud, sier Trond Sæterdal. Boligen i Hardangerveien, som engang huset en omstridt MC-klubb, er solgt for 1,75 millioner over prisantydning.

Erik Tangen

tangen@e24.no

Desember er tradisjonelt en svak måned i boligmarkedet med lavere salgsvolum og svakt fallende priser. Eiendom Norges fasit for desember viste at boligprisene i Norge falt med én prosent.

Men noen boligselgere som fikk julepresangene tidlig i fjor.

- Det var ingen andre som turte å legge inn bud. Jeg fikk huset for 75.000 kroner under takst, sier Trond Sæterdal (38).

Omstridt MC-klubb

I 2009 kjøpte han huset i Hardangervegen for 2,24 millioner kroner. Frem til da hadde det vært klubbhuset til Highwaymen MC - en såkalt énprosentklubb som BT tidligere har omtalt som tett knyttet til Hells Angels.

Det ble skrevet spaltekilometer i lokale medier om hvordan politiet og Bergen kommune forsøkte stoppe alt fra stripping til skjenking i klubbhuset.

Sæterdal mener dette var årsaken til at det ikke ble noen budkrig den gang han kjøpte huset.

- Jeg har ingenting med det miljøet å gjøre, men hadde ingen betenkeligheter med å kjøpe hus av dem. Det var trivelige folk, sier Sæterdal.

Tok med seg strippestangen

Han forteller at hele underetasjen var innredet slik man ser for seg i en MC-klubb - med svingdører og flere barer.

- Dessverre fulgte ikke strippestangen med på kjøpet. Den tok de med seg, spøker Sæterdal.

I desember i fjor ble huset lagt ut for salg med en prisantydning på 5,5 millioner kroner. Etter én uke på det åpne markedet ble boligen solgt for 7,25 millioner kroner - 1,75 millioner over prisantydning.

- Jeg er ikke misfornøyd, sier Sæterdal.

Var 21 år gammel

Da han kjøpte huset var han 21 år gammel og automatiker-lrling. Han rakk å skaffe finansieringsbevis før Solberg-regjeringen inn-

Slik så det gamle klubbhuset da det ble annonsert. Trond Sæterdal har nå kjøpt nabohuset i bakgrunnen. Foto: Fana Sparebank

førte krav om 15 prosent egenkapital.

Han anslår at hussalget vil gi ham en gevinst på rundt 1,5 millioner kroner.

Stian Bruaas, eiendomsmegler i Fana Sparebank Eiendom, forklarer det nær enorme avviket mellom prisantydning og salgssum med at førstnevnte tok høyde for et viktig usikkerhetsmoment.

- Det manglet opplysninger fra kommunen om bruk - altså hvordan arealene formelt er godkjent fordelt mellom bolig og næring. Kommunen har verken ferdigattest eller tydelig dokumentasjon på hvilken del som er hva. Det skaper litt usikkerhet, og det måtte vi ta hensyn til i prisvurderingen, sier Bruaas.

Stor interesse

Han sier at det var stor interesse for boligen, og at rundt 40 personer møtte opp på visning.

- Men det var på ingen måte noen lokkepris. Selger var forberedt på å selge til prisantydning, sier han.

I desember hadde Bergen en ørliten nedgang i boligprisene med 0,3 prosent, viser ferske tall fra Eiendom Norge. Bergen had-

Denne kalenderen hang igjen i klubbhuset til Highwaymen MC da 21 år gamle Trond Sæterdal kjøpte det for knappe to millioner kroner. Nå er det solgt for over sju millioner. Foto: Privat

de i 2025 den tredje høyeste boligprisveksten i Norge med 9,9 prosent.

Kamp om blokkleilighet

Også i andre deler av landet har det vært enkelte solide salg.

I desember solgte 93 år gammel kvinne fra Selbu solgte småbruket, hvor hun hadde bodd siden det sto ferdig i 1982. Eiendommen ble solgt for 4,7 millioner

kroner, og oversteg prisantydningen med hele 1,2 millioner kroner.

Kvadratmeterne er dyre i hovedstaden. Noen ganger blir de dyrere enn både megler og selger hadde sett for seg.

Det skjedde da en knapt 100 kvadratmeter stor leilighet på Oppsal ble solgt for drøye 7,25 millioner kroner. En intens budkamp førte til at salgssummen

Faksimile, Bergens Tidende, 25.10.07

endte 1,3 millioner kroner over prisantydning.

- Leiligheten ble hverken priset for høyt eller for lavt. Forklaringen er heller at to stykker tilfeldigvis hadde veldig lyst til å kjøpe den, sier Anette Mandfloen Strøm, eiendomsmegler og daglig leder i Aktiv Askim.

- To av budgiverne hadde tidligere gått glipp av en leilighet i samme borettslag på grunn av for kort ansiennitet i Obos. Denne gangen hadde de bestemt seg, og strakk seg derfor langt i budrunden, utdypes hun.

- Selger er kjempefornøyd, og veldig overrasket over hvor godt salget gikk, sier hun.

Dessverre fulgte ikke strippestangen med på kjøpet.

Trond Sæterdal om kjøpet i 2009

Over halvparten av Oljefondet er investert i USA. Stjerneøkonom sier landet kan tryne økonomisk.

Nobelprisvinneren forsker på hvordan land feiler økonomisk. Nå er James Robinson bekymret for USA.

Kjetil Magne Sørenes
kjetil.sorenes@aftenposten.no

– **Kan det skje?** Absolutt.

Forfatteren bak bestselgeren «Why nations fail» snakker om hvorvidt det økonomiske lokomotivet USA kan spore helt av.

– Du kan tenke deg at president Trump tar over sentralbanken i år, og at det blir en voldsomt ekspansiv pengepolitikk. Aksjemarkedene kan bli rammet av en svær boble, som følge av massivt overprisede KI-selskaper. Det er helt klart mulig. Dollaren kan forsvinne som den ledende valutaen for internasjonale transaksjoner.

Britiske James Robinson er professor i økonomi ved universitetet i Chicago. Denne uken gjester han NHOs årskonferanse.

Han og to kolleger vant Nobelprisen i økonomi i 2024 for forsk-

ning på institusjoners betydning for velstand og vekst. Hovedfunnet er at sterke institusjoner er det som avgjør om stater feiler eller lykkes økonomisk.

Grovt forklart:

- Land blir rike når sterke institusjoner sikrer eiendomsrett, rettsstat og lar flest mulig utnytte talentene sine og delta i økonomien.
- Land blir fattige når institusjonene lar en elite utnytte makten sin, sånn at f.eks. monopoleiere knuser konkurranter.

– **Risiko for en stor krise**

Vi spør ham om USA.

Hele 52,4 prosent av Oljefondet er investert i USA. Samtidig angriper Trump-administrasjonen institusjon etter institusjon i eget land.

Alt fra sentralbanken til utdan-

Denne uken gjester den nobelprisvinnende økonomen James Robinson NHOs årskonferanse. Han er bekymret for USA. – Som borger er dette skremmende. Som samfunnsviter er det fascinerende, sier han. Foto: Stein J. Bjørge

klarer professoren.

– Og USAs høyesterett er på en måte fanget av de samme interessene. Hele den tradisjonelle måten å forholde seg til den amerikanske grunnloven på, er egentlig satt til side.

Han understreker at han ikke mener det er sannsynlig at USA bikker *helt* utfor stupet.

– For å være ærlig, tror jeg ikke det. Det er så mange som er tjent med måten systemet har fungert på.

Samtidig forundrer han seg over folk som Tesla-eier Elon Musk.

– Han er blitt søkkrik takket være USAs institusjoner. De har gitt ham muligheten til å håndheve kontrakter, til å ansette høyt utdannede arbeidere. Formuen hans er fullstendig basert på USAs institusjoner, men ser ikke ut til å forstå det. Og det bekymrer meg.

– Han tror at det hele skyldes hans personlige genialitet.

Og hvilke forpliktelse overfor USA kjenner egentlig tekoligarke-
ne på, spør han.

– De kan flytte når som helst. I hodet sitt kan Musk flytte til Mars.

– Og dette kan lede til USA økonomiske fall?

– Det er mulig.

Europa må ta tøffe valg

Økonomisk dominans vokser og avtar historisk, påpeker han. I middelalderen var republikken Venezia verdens økonomiske supermakt.

– USAs suksess og dominans de siste 200 årene er bygget på sterke institusjoner. Når disse nå undergraves, er svekket velstand å forvente.

– Bør Oljefondet da selge seg ned i USA?

– Det må andre enn meg gi råd om. Det må dere avgjøre, svarer Robinson.

Robinson mener Europa står overfor tøffe valg.

Han viser til rapporten den tidligere europeisk sentralbanksjefen, Mario Draghi, la frem høsten 2024, bestilt av kommisjonspresident Ursula von der Leyen. Rapporten beskrev EUs konkurransekraft som svak, lite innovativ og dynget ned av byråkrati.

– Dere bør spørre dere hvorfor alle europeiske ledere sa dette var en viktig og god rapport, og likevel har det ikke skjedd noe på halvannet år.

– Hvis du hadde en milliard å investere, hvor hadde du plassert den?

– Sveits, svarer Robinson og ler.

USAs evne til å svare på en krise er redusert

James Robinson,
nobelprisvinner i økonomi

ningsinstitusjoner som ærverdige Harvard, har fått kjenne presidentens vrede.

Nobelprisvinneren tror det kan gå virkelig ille:

– Jeg tror det er en risiko for en stor krise i den forstand at det er en manglende interesse for ekspertise. Eller: Det er en apati overfor ekspertise. USAs evne til å svare på en krise er redusert, sier Robinson.

Han ber oss se for oss en ny covid-pandemi.

– Den vil bli mye verre enn den forrige. Ti ganger flere vil dø. For nå er helsevesenet fanget av folk som ikke bryr seg om vitenskap eller ekspertise. Det er virkelig skremmende.

Robinson understreker at han ikke tror at USA blir en bananrepublikk over natten. På kort sikt vokser den amerikanske økonomien kraftig, påpeker han, dre-

vet av investeringer i kunstig intelligens.

– De økonomiske effektene av institusjonell forvitring vil eventuelt komme om fem, ti eller tjue år. Men jeg tror de vil dukke opp.

Forundres av Elon Musk

For USA er forandret, sier han. Den lovgivende makten i USA, Kongressen, tøyler ikke lenger den utøvende, Det hvite hus, for-

Pave Leo: Krig er på moten igjen

Krig er på moten igjen, sier pave Leo i en tale der han advarer mot sabelrasling og en svekkelse av dialog og multilaterallisme.

NTB-AFP

– **Diplomati som fremmer** dialog og søker enighet mellom alle parter, erstattes av diplomati basert på makt, enten individers makt eller grupper av allierte, sa Leo i en tale i Vatikanet fredag.

– Krig er på moten igjen, og iveren etter å gå til krig sprer seg, sa Leo. Han er den første amerikaneren som er overhode for verdens katolikker.

Han sa at prinsippet som ble etablert etter annen verdenskrig om forbud mot bruk av makt til å krenke andre lands grenser, er blitt fullstendig undergravet.

– Fred søkes ved hjelp av våpen som en betingelse for

å hevde egen dominans. Dette er en grov trussel mot rettssikkerheten, som er grunnlaget for fredelig sivil sameksistens, sa han videre.

Leo pekte på svekkelsen av multilateralismen som en særlig alvorlig grunn til bekymring på internasjonalt nivå.

Han sa at respekt for internasjonal humanitær lov er en forpliktelse som verdens land har påtatt seg, og at dette alltid bør prioriteres over ambisjonene til dem som iverer for krig.

– Vi kan ikke lukke øynene for at ødeleggelsen av sykehus, energiinfrastruktur, boliger og steder som er viktige for dagliglivet, er alvorlige brudd på den humanitære folkeretten, sa han.

Krig er på moten igjen, og iveren etter å gå til krig sprer seg.

Pave Leo

Pave Leo XIV sier at krig er på moten igjen. Her hilser han troende i Vatikanet. Foto: Alessandra Tarantino / AP / NTB

Zalando kutter 2700 stillinger

Berlin: Den tyske nettbutikken Zalando, som selger klær og andre moteartikler, kutter 2700 stillinger. Det rammer den østtyske byen Erfurt hardt. I en uttalelse torsdag opplyser selskapet at det kommer til å stenge sitt distribusjonssenter i Erfurt fra september. Byen ligger øst i Tyskland, og stengingen rammer en region der arbeidsmarkedet allerede sliter. Onsdag viste ny statistikk at arbeidsledigheten i 2025 var den høyeste i Tyskland på tolv år, ifølge Reuters. Om lag

en seksdel av Zalandos ansatte jobber ved senteret. I tillegg har selskapet tre andre logistikkentre, som ligger sør, vest og sentralt i Tyskland. Fagorganisasjonen Verdi reagerer svært negativt på nyheten og sier den kommer helt uventet. – Dette var helt sikkert kjent før julehandelen. De fant trolig ikke på dette på nyttårsaften, sier Verdis representant Matthias Adorf, som mener selskapet utsatte beskleden for å redde julehandelen.

NTB

Om ett år er António Guterres ferdig som FNs generalsekretær etter å ha hatt jobben siden januar 2017. Foto: Adam Gray / AP / NTB

I år skal FN finne ny generalsekretær

I år blir det klart hvem som skal lede FN etter António Guterres. Etterfølgeren arver en organisasjon i krise og dårlige kår for bedring, mener eksperter.

NTB-Edvard Stenersen

- **Velkommen, Dag Hammarskjöld**, til verdens mest umulige jobb, sa Trygve Lie til sin svenske etterfølger da han i 1953 trådte av som FNs første generalsekretær.

Jobben er ikke enklere i dag. Drøyt 70 år senere har FN ikke evnet å gjøre stort med krigene hverken i Ukraina, på Gazastripen eller i Sudan.

Samtidig fører bortfall av finansiering til nedbemanning og

svekket tilstedeværelse og effektivitet i flere sektorer. Dette gjelder særlig bistand og fredsbevarende operasjoner.

- **Kan knapt være vanskeligere** 76 år gamle Guterres har sittet

som FN-sjef siden 2017. Den som tar over, får en formidabel jobb.

- Jeg tror den knapt kan være vanskeligere enn den er nå. Det har vært krevende tider før også, men da var det en forventning om at man kunne bygge opp et FN som kunne ta tak i de globale utfordringene, sier Hilde Frafjord Johnson til NTB.

Den tidligere KrF-toppen og utviklingsministeren har lang fartstid i FN-systemet, blant annet som nestleder i FNs barnefond Unicef og som spesialrepresentant til Sør-Sudan.

- Nå er det en helt annen tid hvor FN enten blir sett på som mindre relevant av mange eller som en trussel av andre. De som ser på FN som et verdimeslig fyrårn, blir det færre og færre av, sier hun videre.

Landskapet som den nye gene-

ralsekretæren møter, blir krevende, slår hun fast.

- Mange har fokusert på de finansielle utfordringene og utfordringen fra Trump, med kutt som ikke bare gjelder bistand, men også fredsbevarende operasjoner. Kutt der gjør FN mindre tilstedeværende i land i konflikt og i land som trenger den type tilstedeværelse.

Jobber i motbakke

Handlingslammelsen i FNs sikkerhetsråd gjør det vanskelig for generalsekretæren å fungere som fredsskaper og fredsbygger, sier Johnson. - De utfordringene er veldig store, og vi ser også en reversering av en del av verdiene som FN har bygget på gjennom mange år. Dette påvirker den politiske atmosfæren og muligheten til å få til løsninger, sier hun.

Johnson peker også på stemningen i FN-hovedkvarteret som en utfordring.

- Stemningen i New York har i lengre tid vært ganske dempet. Man trenger også en stab som har tro på prosjektet, og som kan levere. Det har vært en utfordring de siste årene, sier hun.

Personlighetskrav

Den neste generalsekretæren blir den tiende i rekken. Rollen omtales gjerne som verdens toppdiplomat.

- Generalsekretæren er den som mer enn noen annen skal beskytte FN-traktatens prinsipper og verdier og stå i spissen for det. Det krever fasthet og klarhet. På den andre siden skal du ha en smidighet som gjør det mulig å bringe landene sammen til enighet, sier Kai Eide til NTB.

Eide var spesialutsending for FNs generalsekretær Kofi Annan i Bosnia-Hercegovina og i Kosovo, og senere for etterfølgeren Ban Ki-moon i Afghanistan. I tillegg har han hatt en lang rekke andre stillinger innen diplomatiet.

- Det er viktig at generalsekretæren har en naturlig autoritet og troverdighet, sier Eide videre og viser til Annan. Han nøt stor respekt for arbeidet i hovedkvar-

Det er for øyeblikket tre offisielle kandidater til å bli ny generalsekretær, blant dem Chiles tidligere president Michelle Bachelet.

Foto: Valentin Flauraud / Keystone via AP / NTB

Costa Ricas tidligere visepresident Rebeca Grynspan er også nominert. Foto: José Diaz / AP / NTB

Det internasjonale atomenergi-byråets leder Rafael Grossi er foreløpig den eneste mannlige kandidaten. Foto: Richard Drew / AP / NTB

Guterres og USAs president Donald Trump på fredsmøtet for Gaza i Egypt i oktober. Press fra Trump-administrasjonen har gjort det vanskeligere for Guterres, og etterfølgeren må trolig belage seg på mer av det samme. Foto: Yoan Valat / Pool photo via AP / NTB

Foto: Yoan Valat / Pool photo via AP / NTB

teret i New York, samtidig som han «etter min erfaring var veldig nærværende for de som var ute i felt», sier Eide.

Endret prosess

Det er Sikkerhetsrådet som formelt anbefaler en kandidat til FNs hovedforsamling. Den holdes i september.

Historisk har prosessen vært dominert av vetolandene. I 2015

ble det innført reformer for å gjøre prosessen mer åpen, blant annet at kandidatene må presentere seg i hovedforsamlingen og møte sivilsamfunnet.

Til sist er det imidlertid fortsatt de fem vetomaktene som peker på en kandidat før kandidaten blir godkjent i hovedforsamlingen. Den har aldri avvist en kandidat fra Sikkerhetsrådet.

De fem FN-regionene har tradisjonelt rullert på generalsekretæren, og det var egentlig Øst-Europas tur i 2016. Det ble trukket frem både kvinnelige og mannlige kandidater, men landene slet med å samle seg rundt en felles kandidat.

En oppfatning i FN er at reformene hjalp Guterres. Som flyktningkommissær kjente han FN fra innsiden, var god i de åpne høringene og kunne svare godt

på spørsmål, noe som gjorde ham akseptabel for de fem veto-maktene.

Tid for en kvinne?

Latin-Amerika og Karibia mener nå de står for tur, og mange mener tiden er inne for en kvinnelig generalsekretær.

For øyeblikket er det tre offisielle kandidater. Michelle Bachelet, som har vært president i Chile og FNs menneskerettssjef, er nominert av den chilenske regjeringen. Også Costa Ricas tidligere visepresident Rebeca Grynspan, som leder FNs organisasjon for handel og utvikling (UNCTAD), er med i kampen. Den tredje er Det internasjonale atomenergi-byråets (IAEA) leder Rafael Grossi, som er nominert av den argentinke regjeringen.

I tillegg er flere andre, blant dem New Zealands tidligere statsminister Jacinda Ardern og Barbados' statsminister Mia Mottley, trukket frem som mulige kandidater.

Norges fokus

Vetomaktene trenger imidlertid ikke ta stilling til hverken den uformelle rotasjonsordningen eller mange lands ønske om en kvinnelig leder.

Det er for eksempel ikke nødvendigvis slik at Russland og Kina vil legge hovedvekt på at den nye generalsekretæren skal være en kvinne, understreker en kilde med innsikt i FN-systemet overfor NTB.

Norge jobber hovedsakelig for å verne åpenhetsreformene fra forrige runde i 2015 gjennom ACT-gruppa, og for at Guterres får en kvinnelig etterfølger, etter 80 år med mannlige ledere for FN.

- Når en ny generalsekretær skal velges, må vi sikre at hun har redskapene hun trenger for å hjelpe oss med å strategisk oppnå de edle målene vi er blitt enige om, sa utenriksminister Espen Barth Eide (Ap) i sin tale til hovedforsamlingen i 2024.

Stort reformbehov

Mange har skissert endringer i Sikkerhetsrådet. Norge har tatt til orde for å utvide med nye faste medlemmer for å få inn representasjon fra Afrika, men ingen utvidelse av vetomakten. Eventuelle reformer må godkjennes av Sikkerhetsrådet.

Samtidig er rådet fastlåst i møte med store konflikter. Handlingslammelsen er nærmest et evigvarende problem, mener Eide, som peker på at situasjonen var lik under den kalde krigen.

- Det er slik jeg ser det bortimot uløselig, sa han.

Økonomien gjør at det er helt nødvendig med omfattende reformer, av både Sikkerhetsrådet og organisasjonen som helhet, slår Johnson fast.

- Da er det viktig at man ikke gjør dette bare ved å kutte noen stillinger over alt med noen presenter, men at man virkelig tenker gjennom en reform som gjør at FN har en bærekraftig struktur fremover, sier hun.

Stemningen i New York har i lengre tid vært ganske dempet. Man trenger også en stab som har tro på prosjektet, og som kan levere.

Hilde Frafjord Johnson, tidligere diplomat og politiker

Herrenes alpinrenn skal gå i Bormio. Foto: Luca Bruno / AP / NTB

Slik blir vinter-OL i Italia

De 25. olympiske vinterlekene i Italia blir ulikt noe annet OL som har vært arrangert. Aldri tidligere har øvelser og utøvere vært spredt utover et område på 22.000 kvadratkilometer.

NTB-Stian Grythaugen
og Lars Eide

6. februar tennes den olympiske ilden i Italia. Det skjer på fotballgigantene Inter og Milans felles hjemmebane i Milano. Til stede vil en uvanlig liten del av OL-deltagerne være.

De er nemlig spredd over et stort område i hele Nord-Italia. Langrennsløpere, skiskyttere, alpinister og flere kan se langt etter å få med seg åpningsfesten på San Siro.

Arrangørens trøst er at det parallelt skal arrangeres miniseremonier tre andre steder, får NTB opplyst.

Stort område

Ved å spre lekene over et stort geografisk område tas eksisterende arenaer i flere etablerte itali-

enske vintersportssteder i bruk.

Dette er i tråd med Den internasjonale olympiske komités mål om å ta ned kostnadene knyttet til å være OL-arrangør.

Konsekvensen blir blant annet at deltagerne i mange av vinteridrettene ikke vil se snurten av hverandre i jakten på edelt olympisk metall.

Publikum får også langt større begrensninger på hva som er mulig å få med seg.

I alt skal det deles ut 116 gullmedaljer før OL-ilden slukkes søndag 22. februar. Avslutningsseremonien er lagt til det romerske amfiteateret i Romeo og Julie-hovedstaden Verona, rundt 170 kilometer fra Milano.

Dette må du vite om OL-øvelsene:

Alpint

- **Arrangeres i:** Bormio og Cortina d'Ampezzo

- **Medaljeøvelser:** 10

Fartsrenn i Bormio har i en årrekke vært et fast innslag på verdenscupkalenderen til Aleksander Aamodt Kilde og verdens beste fartskjørere. I OL skal også Henrik Kristoffersen og konkurrentene i de tekniske disiplinene for menn i aksjon samme sted.

Kvinnene konkurrerer i Cortina i Veneto-regionen. Bormio tilhører Lombardia. Mellom de to stedene er det mer enn 300 kilometer kjøring.

Langrenn, hopp og kombinert

- **Arrangeres i:** Val di Fiemme
- **Medaljeøvelser:** 21

Øvelsene er lagt til kjent grunn for Johannes Høsflot Klæbo og de øvrige stjernene. Langrenn skal gå på Fabio Canal-skisenteret, som blant annet brukes hvert år i Tour de Ski. VM har også vært arrangert her flere ganger.

Hopp for spesialhopperne og kombinertløperne skal gå i Predazzo, kun noen få kilometer lenger inn i dalen. Også det anlegget har vært flittig brukt i mesterskapsammenheng.

Bob, aking og skeleton

- **Arrangeres i:** Cortina d'Ampezzo
- **Medaljeøvelser:** 12

Den nye ishockeyarenaen i Milano under oppføring.
Foto: Luca Bruno / AP / NTB

Fotballarenaen San Siro skal huse åpningsseremonien.
Foto: Antonio Calanni / AP / NTB

Kartet som viser hvor i Italia de forskjellige OL-konkurransene skal foregå. Illustrasjon: Fondazione Milano Cortina 2026 / NTB

Bob- og akeanlegget var lenge de italienske OL-arrangørenes store hodepine. Flere alternativer har vært på bordet, deriblant å bruke anlegget fra Torino-OL i 2006 eller å flytte konkurransene ut av Italia. Til slutt ble løsningen å restaurere bob- og akebanen som ble benyttet i Cortina-OL i 1956. Det oppgraderte anlegget sto klart for kun få måneder siden.

Ishockey

- **Arrangeres i:** Milano
- **Medaljeøvelser:** 2

Den eneste splitter nye arenaen som er bygget spesielt for OL, er Pala Italia Santa Giulia. Her skal mange av ishockeykampene avholdes. Også dette prosjektet har det vært jobbet med helt inn i det siste. Bilder tatt i begynnelsen av desember viste heisekraner som fortsatt ruvet over gigantarenaen med plass til 16.000 tilskuere. Første kamp i de olympiske hockeyturneringene

ne for kvinner og menn, der NHL-stjerner er ventet å delta for første gang på 12 år, spilles allerede 5. februar. Også Rho Fiera-anlegget i Milano skal brukes til OL-ishockeyen. Norge er ikke kvalifisert til disse turneringene.

Hurtigløp på skøyter

- **Arrangeres i:** Milano
- **Medaljeøvelser:** 14

Under Cortina-OL i 1956 gikk skøyteløpene på Misurina-sjøen. Nå skal verdens beste skøyteløpere gjøre opp om OL-medaljene i Rho Fiera-anlegget i Milano. Komplekset benyttes blant annet også som varemesse og konferansesenter. Under de kommende vinterlekene blir det hjem for skøyter og ishockey. Et stort mediesenter er også lagt samme sted. Ragne Wiklund, Peder Kongshaug og Sander Eitrem er tre store norske medaljehåp på den olympiske skøyteisen.

Kunstløp og kortbane

- **Arrangeres i:** Milano
- **Medaljeøvelser:** 14

Konkurransene i kunstløp og kortbaneløp på skøyter skal utvikles i flerbruksarenaen Forum di Milano. Hallen har tidligere vært arena for både VM i ishockey, VM i kunstløp, EM i basketball og VM i volleyball. Artister som Whitney Houston, Tina Turner, Céline Dion, Madonna og Lady Gaga har hatt konserter samme sted.

Randonee

- **Arrangeres i:** Bormio
- **Medaljeøvelser:** 3

Randonee gjør sin debut som OL-idrett. Det skal konkurreres i tre øvelser: Sprint menn, sprint kvinner og en stafett for blandet lag. De to sprintene innledes med en kvalifisering for hvert kjønn. Konkurransene utvikles mye likt en langrennssprint med prolog og påfølgende utslagsrunder. Traseen er en rundløype som

inneholder gåing oppover og nedkjøring. Løpstiden er på rundt tre minutter. Norge stiller med tre utøvere.

Snowboard og fristil

- **Arrangeres i:** Livigno
- **Medaljeøvelser:** 26

Det er Mottolino-anlegget i Livigno som utgjør OL-arenaen for blant andre snowboarderne og friskikjørerne. I alt skal det kjempes om hele 26 gullmedaljer her. Helt inntil nylig hadde arrangørene problemer med systemet som produserer kunstsne. Det skapte bekymring hos ledelsen i Det internasjonale skiforbundet (Fis). Birk Ruud blir et av de store norske håpene.

Skiskyting

- **Arrangeres i:** Anterselva
- **Medaljeøvelser:** 11

I likhet med langrennsløperne er også skiskytterne på kjente trakter. Anterselva har i en årrekke vært brukt i verdenscupen. I

2020 var skiskyttermetropolen i tillegg VM-arrangør. Da tok de norske utøverne seks gull, tre sølv og to bronse - i alt 11 medaljer. Anterselva ligger en times bil-tur fra Cortina d'Ampezzo, som det nærmeste av de øvrige OL-stedene.

Curling

- **Arrangeres i:** Cortina d'Ampezzo
- **Medaljeøvelser:** 3

Den olympiske curlinghallen er den samme som ble brukt i OL i 1956. Siden den gang har den vært gjenstand for omfattende restaureringsarbeider i flere omganger. For snart 70 år siden ble både åpnings- og avslutnings-seremonien pluss øvelsene i kunstløp og ishockeyfinalen arrangert her. Den gangen var den en utendørsarena. Anlegget har kapasitet til 12.000 tilskuere.

EM mot dundrende underskudd

Norges Håndballforbund varsler at EM for menn langt fra blir noen økonomisk suksess.

Jostein Overvik, VG

Sander Sagosen & Co. åpner mot Ukraina i Unity Arena på Fornebu torsdag 15. januar. Ifølge NHF er det allerede klart at forbundet må bruke sparepengene - det vil si egenkapital - på å dekke store minustall.

- Slik det ser ut nå, regner vi med 10-12 millioner kroner i underskudd, opplyser generalsekretær Erik Langerud til VG.

- Hva sier du om det?

- Man kan lure på hvorfor vi søker mesterskap. Vår holdning er at grunnene til å søke overskygger dem som taler for at vi ikke skal søke mesterskap. NHF har heldigvis en god egenkapital som gjør det mulig å ta denne risikoen. Den er godt forankret i hele Håndball-Norge, svarer han.

- Kan ikke fortsette sånn

Langerud vurderer Håndballforbundets økonomi som god. Ved nyttår 2024/25 hadde NHF 99 millioner kroner i egenkapital. Den skal ha blitt ytterligere styrket i løpet av fjoråret.

- Men vi kan åpenbart ikke fortsette sånn. Vi skal arrangere mesterskap i 2028 og 2031 også. Vi må virkelig vurdere om vi virkelig skal holde på med dette, mener lederen av administrasjonen til forbundet med nesten 147.000 medlemmer.

Norge arrangerer EM sammen med Sverige og Danmark. De regner ikke med den samme økonomiske baksmellen. Forskjellen er at nabolandene arrangerer håndball-EM i allerede etablerte arenaer i Herning, Malmö og Kristianstad.

- Kostnadene med omriggingen av arenaen tar knekken på mesterskapsøkonomien vår, mener Langerud.

Snart fast arena?

Han opplyser at kostnadene til å rigge Unity Arena for EM er mer enn 10 millioner kroner. Ifølge

Fra håndballkampen i Golden League mellom Norge og Nederland i Trondheim Spektrum i november i fjor. Nederland vant 37-33.

Foto: Ole Martin Wold / NTB

generalsekretæren måtte NHF ut med nesten 20 millioner for etablere større arena til VM på Fornebu i Bærum i fjor.

NHF håper at Unity Arena står klar ombygd som en fast arena for flere hallidretter, når Norge skal arrangere kvinne-EM i 2028. Slik kan man unngå de gigantiske utgiftene til å rigge hele arenaen på nytt.

Norge skal om to år arrangere EM-finalen. Men det er slett ikke sikkert håndballjentene får oppleve det. NHF må vurdere å si fra seg alt annet enn gruppespillet, ifølge Langerud.

- I de nærmeste månedene må vi diskutere om vi skal gå på et nytt underskuddsprosjekt, selv om vi har verdens beste kvinneslag, sier han.

Null fra Kulturdepartementet

Erik Langerud legger ikke skjul på at Håndballforbundet nærmer seg smertegrensen. - Vi har arrangert mesterskap i 2020, 2023 og 2025 med et lite minus eller pluss. Det velter ingen ting. Men når vi snakker om 10-12 millioner kroner i minus, er det en

Erik Langerud, generalsekretær i Norges Håndballforbund

Foto: Beate Oma Dahle / NTB

helt annen sak, sier han.

Til verdensmesterskapet i fjor fikk NHF 10 millioner kroner i støtte fra staten. VM-arrangementet gikk 3,1 millioner kroner i pluss. Til årets EM er summen null kroner fra Kulturdepartementet.

- Vi kan ikke syte. Vi har gått inn i dette med åpne øyne. Men vi hadde håpet at regjeringens

ønske om store internasjonale arrangementer til Norge, også kunne gi utslag i økonomi, sier Erik Langerud.

EM-versjonen av Unity Arena tar har plass til i overkant av 9000 tilskuere.

Hurra for Færøyene!

Langerud opplyser at pr. fredag 2. januar var det solgt rundt 83 prosent av billettene til de seks EM-dagene i Norge. Det betyr i tilfelle et publikumssnitt på mer enn 7500 på de til sammen 12 EM-kampene som arrangeres i Bærum.

- Arenaen er ferdig rigget, og billettsalget går bra. Vi har lite å gå på i forhold til VM i fjor. Da solgte vi ekstremt med billetter til VM-finalen. Nå er det en begrenset oppside i det gjenstående billettsalget, forklarer generalsekretæren.

Gruppefinalen Norge-Frankrike 19. januar er nesten utsolgt (97 prosent). Supporterne fra Færøyene betyr mye for å redusere underskuddet. Øynasjonen spiller mot Sveits, Slovenia og Montenegro på de dagene Norge ikke

Fakta
Håndballmesterskap i Norge

EM menn 2026: Arrangeres med Danmark og Sverige.

EM kvinner 2028: Arrangeres med Danmark og Sverige.

VM menn 2031: Arrangeres med Danmark og Island

spiller kamp. Billettene til Færøyenes kampdager ligger på mellom 80 og 90 prosent.

- Det var et sjakktrekk å velge Færøyene. Vanligvis ligger salget på rundt 10 prosent de dagene Norge ikke spiller, mener Langerud.

Norge er ferdig med EM-arrangementet etter gruppespillet. Hovedrunden arrangeres i Herning og Malmö, mens semifinaler og finaler også går i Herning.

Vi skal arrangere mesterskap i 2028 og 2031 også. Vi må virkelig vurdere om vi virkelig skal holde på med dette

Erik Langerud,
generalsekretær i
Håndballforbundet

Fotball

AFRICA CUP OF NATIONS, KVARTFINALER										
Mali-Senegal					(0-1) 0-1					
Mål: 0-1 Ilman Ndiaye (27.)										
Utsvisning: Yves Bissouma, Mali (45.)										
Tilskuere: 32.385										
Kamerun-Marokko					(0-1) 0-2					
Mål: 0-1 Ibrahim Diaz (26.), 0-2 Ismael Saibari (74.)										
ENGLAND, FA CUP, 3. RUNDE										/
Port Vale-Fleetwood					(1-0) 1-0					
Mål: 1-0 Jordan Shipley (45.)										
Preston-Wigan					(0-0) 0-1					
Mål: 0-1 Harrison Bettoni (75.)										
Wrexham-Nottingham F 7-6 e. straffar										
Mål: 1-0 Liberato Cacace (37.), 2-0 Oliver Rathbone (40.), 2-1 Igor Jesus (64.), 3-1 Dominic Hyam (74.), 3-2 Callum Hudson-Odoi (76.), 3-3 Callum Hudson-Odoi (89.)										
MK Dons-Oxford U. 4-5 e. straffar										
Mål: 1-0 Aaron Collins (34.), 1-1 W. Lankshear (52.)										
Wolves-Shrewsbury					(3-1) 6-1					
Mål: 1-0 Jørgen Strand Larsen (9.), 2-0 Jhon Arias (11.), 2-1 John Marquis (26./str.), 3-1 Jørgen Strand Larsen (41.), 4-1 Jørgen Strand Larsen (58.), 5-1 Rodrigo Gomes (86.), 6-1 Toluwalase Arokodare (90.)										
Everton-Sunderland					1-4 e. straffar					
Mål: 0-1 Enzo Le Fee (30.), 1-1 James Garner (89./str.)										
Macclesfield-Crystal P.					(1-0) 2-1					
Mål: 1-0 Paul Dawson (43.), 2-0 Isaac Buckley-Ricketts (60.), 2-1 Yérémy Pino (90.)										
Cheltenham-Leicester					(0-2) 0-2					
Mål: 0-1 Patson Daka (23.), 0-2 Stephy Mavididi (45.)										
ENGLAND, 1. DIVISJON										/46
Luton-Stevenage					2-1					
Stockport-Huddersfield					1-0					
TYSK 1. BUNDESLIGA										/34
E. Frankfurt-Dortmund					(1-1) 3-3					
Mål: 0-1 Maximilian Beier (10.), 1-1 Can Uzun (22./str.), 1-2 Felix Nmecha (68.), 2-2 Younes Ebnoutalib (71.), 3-2 Mahmoud Dahoud (90.), 3-3 Carney Chukwuemeka (90.)										
Tilskuere: 59.500										
Bayern M..... 15 13 2 0 55-11 41										
Dortmund..... 16 9 6 1 29-15 33										
Leverkusen..... 15 9 2 4 33-20 29										
RB Leipzig..... 15 9 2 4 30-19 29										
Hoffenheim..... 15 8 3 4 29-20 27										
Stuttgart..... 15 8 2 5 25-22 26										
E. Frankfurt..... 16 7 5 4 33-33 26										
Union Berlin..... 15 6 3 6 20-23 21										
Freiburg..... 15 5 5 5 25-26 20										
W.Bremen..... 15 4 5 6 18-28 17										
FC Köln..... 15 4 4 7 22-24 16										
BM Gladbach..... 15 4 4 7 18-24 16										
HSV..... 15 4 4 7 16-25 16										
Wolfsburg..... 15 4 3 8 23-28 15										
Augsburg..... 15 4 2 9 17-28 14										
St. Pauli..... 15 3 3 9 13-26 12										
Heidenheim..... 15 3 2 10 13-34 11										
Mainz 05..... 15 1 5 9 13-26 8										
SPANIA, LA LIGA										/38
Getafe-Sociedad					(0-1) 1-2					
Mål: 0-1 Brais Méndez (36.), 1-1 Juanmi (90.), 1-2 Jon Aranburu (90.). Tilskuere: 7.497										
Real Oviedo-Betis					(0-0) 1-1					
Mål: 1-0 Ilyas Chaira (64.), 1-1 Giovanni Lo Celso (83.). Tilskuere: 25.549										
Barcelona..... 19 16 1 2 53-20 49										
Real M..... 19 14 3 2 41-17 45										
Atl. Madrid..... 19 11 5 3 34-17 38										
Villarreal..... 17 12 2 3 34-16 38										
Espanyol..... 18 10 3 5 22-19 33										
Betis..... 19 7 8 4 31-25 29										
Celta Vigo..... 18 6 8 4 24-20 26										
Ath. Bilbao..... 19 7 3 9 17-25 24										
Elche..... 18 5 7 6 24-23 22										
Sociedad..... 19 5 6 8 24-27 21										
Getafe..... 19 6 3 10 15-25 21										
Sevilla..... 18 6 2 10 24-29 20										
Osasuna..... 18 5 4 9 18-21 19										
Vallecano..... 18 4 7 7 14-21 19										
Alaves..... 18 5 4 9 15-21 19										
Girona..... 18 4 6 8 17-34 18										
Mallorca..... 18 4 6 8 20-26 18										
Valencia..... 18 3 7 8 17-30 16										
Levante..... 17 3 4 10 20-29 13										
Real Oviedo..... 19 2 7 10 9-28 13										

Alpint

VERDENSCLUP I ADELBODEN
Menn, storslalåm:
1) Marco Odermatt, Sveits 2.31,23 (1.14,40-1.16,83), 2) Lucas Braathen, Brasil 2.31,72 (1.14,89-1.16,83), 3) Leo Anguenot, Frankrike 2.31,91 (1.15,06-1.16,85), 4) Timon Haugan, Norge 2.32,49 (1.14,93-1.17,56), 5) Henrik Kristoffersen, Norge 2.32,66 (1.15,65-1.17,01), 6) Loïc Meillard, Sveits 2.32,73 (1.15,81-1.16,92), 7) River Radamus, USA 2.32,90 (1.17,06-1.15,84), 8) Raphael Haaser, Østerrike 2.33,01 (1.15,80-1.17,21), 9) Fabian Gratz, Tyskland 2.33,15 (1.16,44-1.16,71), 10) Luca Aerni, Sveits 2.33,20 (1.15,91-1.17,29).
Øvrige norske: 11) Atle Lie McGrath 2.33,23 (1.15,91-1.17,32).
Ikke til finaleomgangen: 36) Eirik Hystad Solberg (1.17,64), 42) Hans Grahl-Madsen (1.18,07) og Rasmus Bakkevig (1.18,07).
Kjørte ut i 1. omgang: Oscar Andreas Sandvik.
Verdenscupen (18 av 38 renn):
1) Odermatt 955, 2) Braathen 488, 3) Marco Schwarz, Østerrike 451, 4) Haugan 450, 5) Meillard 444, 6) McGrath 398, 7) Kristoffersen 396, 8) Franjo von Allmen, Sveits 319, 9) Stefan Brennsteiner, Østerrike 305, 10) Alex Vinatzer, Italia 300.
Øvrige norske (topp 30): 29) Fredrik Møller 126.
Storslalåmcupen (6 av 9 renn):
1) Odermatt 400, 2) Brennsteiner 305, 3) Kristoffersen 269, 4) Braathen 267, 5) Schwarz 252, 6) Meillard 226.
Øvrige norske (topp 30): 8) McGrath 184, 10) Haugan 165, 24) Solberg 45.
VERDENSCLUP I ZAUCHENSEE
Kvinner, utfor:
1) Lindsey Vonn, USA 1.06,24, 2) Kaisa Vickhoff Lie, Norge 1.06,61, 3) Jacqueline Wiles, USA 1.06,72, 4) Laura Pirovano, Italia 1.06,87, 5) Janine Schmitt, Sveits 1.06,89, 6) Emma Aicher, Tyskland 1.06,92, 7) Breezy Johnson, USA 1.06,94, 8) Romane Miradoli, Frankrike 1.06,97, 9) Nicol Delago, Italia 1.06,98, 10) Ester Ledecká, Tsjekkia 1.06,99 og Elena Curtoni, Italia 1.06,99.
Øvrige norske: 27) Inni Holm Wembstad 1.07,53.
Kjørte ut: Marte Monsen.
Verdenscupen (18 av 37 renn):
1) Mikaela Shiffrin, USA 823, 2) Camille Rast, Sveits 703, 3) Alice Robinson, New Zealand 489, 4) Julia Scheib, Østerrike 460, 5) Aicher 453, 6) Vonn 450, 7) Sofia Goggia, Italia 442, 8) Paula Moltzan, USA 422, 9) Lara Colturi, Albania 402, 10) Sara Hector, Sverige 372.
Norske (topp 30): 20) Thea Stjernesund 200, 21) Vickhoff Lie 197.
Utforcupen (4 av 9 renn):
1) Vonn 340, 2) Aicher 211, 3) Pirovano 167, 4) Cornelia Hütter, Østerrike 166, 5) Goggia 156, 6) Kira Weidle-Winkelmann, Tyskland 152,
Norske (topp 30): 8) Vickhoff Lie 123, 20) Monsen 49.

Hopp

VERDENSCLUP I LJUBNO
Kvinner (HS94):
1) Nika Prevc, Slovenia 278,3 (96-89,5), 2) Lisa Eder, Østerrike 254,1 (91,5-88,5), 3) Selina Freitag, Tyskland 244,7 (88,5-92), 4) Julia Mühlbacher, Østerrike 241,9 (90-86,5), 5) Katharina Schmid, Tyskland 240,7 (88-91), 6) Nika Vodan, Slovenia 235,4 (86-90), 7) Ping Zeng, Kina 229 (88-89), 8) Juliane Seyfarth, Tyskland 222,2 (88,5-84), 9) Jenny Rautionaho, Finland 221,6 (86,5-89,5), 10) Liu Qi, Kina 210,3 (85-88).
Norsk, ikke til finaleomgangen: 31) Ingvild Midtskogen 94,1 (81).
Verdenscupen (15 av 33 renn):
1) Prevc 1166, 2) Nozomi Maruyama, Japan 966, 3) Eder 739, 4) Abigail Strate, Canada 664, 5) Anna Odine Strøm, Norge 657, 6) Freitag 606, 7) Agnes Reisch, Tyskland 470, 8) Schmid 469, 9) Sara Takanashi, Japan 446, 10) Vodan 443.
Øvrige norske (topp 30): 11) Heidi Traaserud 406, 15) Eirin Maria Kvandal 274, 18) Silje Opseth 171, 23) Gyda Westvold Hansen 120, 27) Midtskogen 77.

Kombinert

VERDENSCLUP I OTEPÅÅ
(plassering hopp-langrenn i parentes):
Menn:
1) Einar Lurås Oftebro, Norge 26.47,6 (12-3), 2) Johannes Rydzek, Tyskland 0.00,5 min. bak (2-9), 3) Andreas Skoglund, Norge 0.01,4 (17-2), 4) Jens Lurås Oftebro, Norge 0.04,2 (29-1), 5) Julian Schmid, Tyskland 0.05,2 (1-13), 6) Stefan Rettenegger, Østerrike 0.05,6 (10-7).
Øvrige norske: 20) Eidar Johan Strøm 1.23,4 (27-15), 24) Aleksander Skoglund 1.32,7 (45-5), 29) Espen Andersen 2.11,3 (16-39).
Verdenscupen (8 av 17 renn):
1) Lamparter 647, 2) Schmid 559, 3) T. Rettenegger 539, 4) Ilkka Herola, Finland 456, 5) J.L. Oftebro 439, 6) E.L. Oftebro 416, 7) Rydzek 398, 8) S. Rettenegger 377, 9) Wendelin Thannheimer, Tyskland 372, 10) Franz-Josef Rehr, Østerrike 345.
Øvrige norske (topp 30): 13) An. Skoglund 266, 25) Al. Skoglund 138, 26) Strøm 138, 29) Andersen 112.
Kvinner:
1) Ida Marie Hagen, Norge 19.46,1 (2-1), 2) Yuna Kasai, Japan 1.21,9 min. bak (6-5), 3) Minja Korhonen, Finland 1.22,2 (3-9), 4) Alexa Brabec, USA 1.24,9 (7-4), 5) Ingrid Låte, Norge 1.25,7 (1-24), 6) Katharina Gruber, Østerrike 1.38,2 (5-10), 9) Marte Leinan Lund, Norge 2.04,7 (16-3).
Øvrige norske: 17) Mille Marie Hagen 3.37,5 (28-8), 28) Hanna Midtsundstad 6.02,9 (32-11).
Verdenscupen (6 av 15 renn):
1) I.M. Hagen 590, 2) Brabec 470, 3) Armbruster 420, 4) Korhonen 419, 5) Gruber 398, 6) Kasai 358, 7) Låte 300, 8) Lund 288, 9) Nowak 267, 10) Lisa Hirner, Østerrike 258.
Øvrige norske (topp 30): 18) M.M. Hagen 138, 27) Midtsundstad 72, 28) Nora Helene Evans 68.
Skiskyting
VERDENSCLUP I OBERHOF
Menn, 12,5 km jaktstart:
1) Tommaso Giacomel, Italia 37.15,4 (6), 2) Martin Uldal, Norge 0.04,5 min. bak (3), 3) Sebastian Samuelsson, Sverige 0.08,8 (6), 4) Johannes Dale-Skjevdal, Norge 0.11,4 (5), 5) Martin Ponsiluoma, Sverige 0.12,4 (6), 6) Quentin Fillon Maillet, Frankrike 0.14,0 (4), 7) Dmitro Pidrutsjinij, Ukraina 0.20,7 (1), 8) Éric Perrot, Frankrike 0.25,7 (5), 9) Fabien Claude, Frankrike 0.31,1 (3), 10) Lukas Hofer, Italia 0.35,4 (3).
Øvrige norske: 12) Isak Leknes Frey, Norge 0.39,4 (2), 16) Sverre Dahlen Aspenes, Norge 1.02,4 (4), 43) Martin Nevland, Norge 3.27,6 (7). Tallene i parentes angir antall strafferunder.
Verdenscupen (10 av 21 renn):
1) Giacomel 611, 2) Johan-Olav Botn, Norge 560, 3) Perrot 529, 4) Samuelsson 505, 5) Dale-Skjevdal 380, 6) Fillon Maillet 375, 7) Vetle Sjøstad Christiansen, Norge 369, 8) Ponsiluoma 346, 9) Sturla Holm Lægreid, Norge 333, 10) Philipp Nawrath, Tyskland 324.
Øvrige norske: 16) Sivert Guttorm Bakken 224, 20) Frey 194.
Jaktstartcupen (4 av 7 renn):
1) Giacomel 246, 2) Perrot 232, 3) Botn 220, 4) Samuelsson 219, 5) Fillon Maillet 192, 6) Dale-Skjevdal 170.
Øvrige norske: 10) Lægreid 119, 12) Christiansen 108, 13) Uldal 105, 15) Frey 85, 26) Bakken 57.
Kvinner, 4 x 6 km stafett:
1) Frankrike 1.18.21,9 (0/8) – Lou Jeanmonnot (0/3), Oceane Michelon (0/2), Justine Braisaz-Bouchet (0/1), Julia Simon (0/2), 2) Norge 0.53,7 min. bak (1/7) – Marthe Kråkstad Johansen (0/0), Ingrid Landmark Tandrevold (1/3), Karoline Knotten (0/4), Maren Kirkeeide (0/0), 3) Tyskland 1.28,4 (1/13) – Selina Grotian (1/3), Julia Tannheimer (0/5), Janina Hettich-Walz (0/2), Franziska Preuss (0/3). 4) Finland 2.07,7 (3/9), 5) Sverige 2.42,8 (2/16), 6) USA 2.56,9 (0/9), 7) Slovenia 2.58,3 (1/15), 8) Østerrike 3.12,5 (1/11), 9) Polen 3.17,3 (1/15), 10) Italia 3.33,3 (1/

– Som å vinne i Lotto for andre gang

Professor Anne Sverdrup-Thygeson er hyllet for bøker om insekter, skog og natur. Hennes debutroman er allerede solgt til 14 land, lenge før den kommer ut.

NTB-Gitte Johannessen

– Jeg har ikke vært plaget med at selvilliten fra sakprosaen fulgte meg inn i dette arbeidet, tvert imot, sier 59-åringen, som er forfatter og professor i bevaringsbiologi.

Hele det første året hun jobbet med romandebuten, het mappen der hun lagret den på PC-en «Skjønnlitterært leke meg-prosjekt».

– Det sier litt om at det var kjempegøy å prøve, men også at jeg ikke hadde tro på at det skulle bli noe som dugde mellom to permer. Det var nedturer og opp-turer, medgir Sverdrup-Thygeson.

Fem måneder før den utkommer i Norge er «Eremittsommer» kjøpt av 14 land, blant dem Tyskland, Storbritannia, USA og hele Skandinavia.

Ville språket bære?

Hun er ikke en slik en som alltid drømte om å skrive en roman. Eller for den saks skyld bli hyllet og bestselgende sakprosaforfatter. Anne Sverdrup-Thygeson bare likte å lese og skrive.

– Jeg er glad i språk – og samlet på ord fra jeg var liten. Bøker, og det å kunne lese, ha tilgang på bøker, er helt fantastisk. Et privilegium som gir meg mye glede, sier hun.

– Da jeg hadde skrevet noen sakprosaer og så at det fungerte, hadde jeg lyst til å se om språket kunne bære enda videre – helt inn i skjønnlitteraturen. Jeg ville prøve å strekke det litt lenger.

Skrivebordsskuffen

Anne Sverdrup-Thygeson sjarmerte lesere over hele verden da hun kom med «Insektenes planet» i 2018, en bok som ble Brageprisenominert og kåret til en av «The Ten Best Science Books of 2019» av The Smithsonian i USA.

Siden fortsatte hun å «ta på seg oppgaven å være titusenvis av små og stemmeløse arter sitt fremste talerør i en tid der naturmangfold er under sterkt press

over hele verden» – som det het da hun fikk Akademikerprisen i 2023.

Samtidig som også naturen og skogen fikk sine bøker, skrev hun skjønnlitterære tekster – for den berømmelige skrivebordsskuffen, fordi hun «hadde voldsom respekt for det å skrive skjønnlitterært».

Skapte budkrig

At tekstene kom opp derfra tilskriver hun Vidar Strøm Fallrø, som begynte som sjefredaktør for skjønnlitteratur i Kagge i 2022. Da startet hun arbeidet med debutromanen.

– Det er noe med det at noen heier på deg, backer deg og tror på deg. Jeg hadde nok ellers fortsatt å skrive skjønnlitterære snutter – og lagt dem i skrivebordsskuffen.

Onsdag formiddag presenterte Anne Sverdrup-Thygeson «Eremittsommer» under Kagge forlags vårlansering i Oslo. Romanen har allerede skapt overskrifter: I fjor meldte VG om utenlandske forlag i budkrig under bokmessen i Frankfurt.

Dobbelt Lotto

– Det er helt fantastisk moro at «Eremittsommer» har fått så mye oppmerksomhet – det føles som å vinne i Lotto for andre gang, sier hun.

– Første gang var med «Insektenes planet», som «tok av» på bokmessen i London i 2018. Å oppleve dette på nytt med romanen hadde jeg aldri sett for meg. Det gjør det enda morsommere, sier Anne Sverdrup-Thygeson og legger til:

Nå roman-debuterer jeg samme år som jeg fyller 60. Det er ubeskrivelig gøy.

Anne Sverdrup-Thygeson

– At jeg skulle få være så eventyrlig heldig å få anledning til å skrive flere bøker etter at jeg fylte 50! Nå romandebuterer jeg samme år som jeg fyller 60. Det er ubeskrivelig gøy.

Romanen ble til på kvelder, i helger og i ferier mens hun var professor i bevaringsbiologi ved NMBU, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, i Ås. I år har hun tatt permisjon for å skrive en ny sakprosa og for å følge opp romanen, ikke minst ute i verden.

Naturen er med

Romanen handler om mennesker, for det må en roman gjøre, sier Sverdrup-Thygeson.

– Det er sårbart å jobbe med skjønnlitteratur, fordi du må sette deg i dine karakterers sted. Jeg føler jeg har levd med disse menneskene dag og natt i flere år nå, jeg har drømt om dem når jeg har lagt meg. Det er en øvelse – en blanding av fantasi og logikk.

Men naturen er med inn i romanen, forteller hun:

– Det er naturlig – og viktig. Sånn er det i virkeligheten, selv om vi velger å overse det. Naturen ligger alltid rundt oss i livene våre, det er den som er selve livsgrunnlaget vårt. En fungerende natur er grunnlaget for at vi skal kunne leve våre liv.

Selv tror hun det er den underliggende naturtematikken i «Eremittsommer» som fanget oppmerksomheten og interessen hos mange av de utenlandske forlagene.

Svart bille

Romanen handler om Eva, som er en ung biolog som kommer til en fiktiv bygd i Vestfold. Der skal hun undersøke om en stor, svart, vakker og utrydningstruet bille – kalt eremitt – finnes i den gamle eikeskogen i bygden.

I bygden møter hun den fantastiske skogen. Eva dras også mot sin eksentriske, 76 år gamle nabo Olga, som liker seg best for seg selv der hun prater med katten og klatrer i trær. De to finner hverandre på tvers av generasjonsskapet – og viser seg å ha noe til felles.

Fakta

Anne Sverdrup-Thygeson

• Norsk sakprosaforfatter og professor i bevaringsbiologi ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.

• Aktuell med: «Skogens hemmeligheter» (mars, sakprosa for barn) og romandebuten «Eremittsommer» (juni).

• Tidligere utgivelser: «Insektenes planet» (2018), «Insektenes hemmeligheter» (2019, for barn), «På naturens skuldre» (2020), «Doven-dyret og sommerfuglen» (2020, for barn), «Insekter i Norge» (2021), «Skogen» (2023).

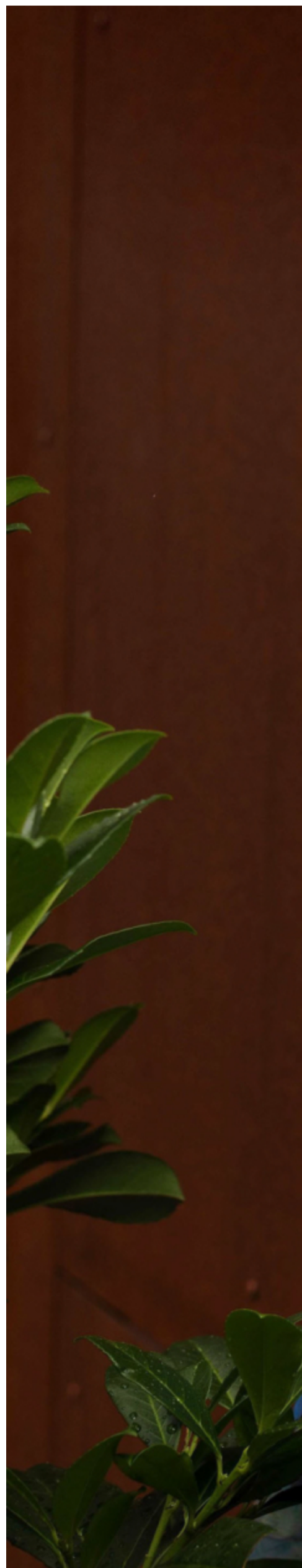
• Bøkene hennes er oversatt til 25 språk, og 14 utenlandske forlag har kjøpt rettighetene til romanen «Eremittsommer».

• Har vunnet Bonnevieprisen (2018), Forskningsrådets formidlingspris (2020), Akademikerprisen (2023), Naturviterprisen (2023), utnevnt til æresdoktor ved Sveriges Lantbruksuniversitet (2023), og nominert til Kritikerprisen, Brageprisen og Bokhandlerprisen.

– Boken handler om natur, mennesker i natur, menneskenatur – og dilemmaer om hvordan forholde oss til naturen. Og på et abstrakt nivå også om vennskap, tap, savn og det som skjer som vi ikke kan gjøre noe med. Men først og fremst handler det om håp og kreftene til å gå videre, oppsummerer Anne Sverdrup-Thygeson og legger til:

– Alt av biologi og økologi er faglig korrekt, sier hun.

– Det forventes vel av meg.

Anne Sverdrup-Thygeson gjør sin skjønnlitterære forfatterdebut etter insekt- og natursuksessen med sakprosa. Foto: Agnete Brun / Kagge / NTB

Han sa en setning jeg aldri har glemt

Han sa det lavt, nesten forsiktig. Og likevel ble det en setning jeg kom til å bære med meg videre.

Debatt

Monika Hagen

Bergen

Det var en kald ettermiddag i midten av desember. Jeg var 18 år, stående bak disken på bensinstasjonen.

Jeg gjorde det jeg alltid gjorde: møtte folk med et smil. Ikke som en plikt, men som en vane. Som noe jeg trodde på, uten helt å vite hvorfor. Lokalet var fylt av lukten av kaffe og små hverdagslyder, mennesker som bare var innom et øyeblikk før de forsvant ut igjen i kulden.

Stille alvor

Så kom han. En mann med litt trøtte øyne og skuldre som bar mer enn jeg kunne se. Det var noe ved ham som gjorde at jeg la merke til ham allerede før han nådde disken, selv om vi aldri hadde møttes før.

Jeg smilte og sa hei. Han la varene på disken, betalte, og akkurat da jeg trodde han skulle gå, stoppet han.

Han så på meg på en sånn måte at tiden holdt pusten et øyeblikk. I det blikket lå noe jeg ikke var gammel nok til å forstå, men som likevel traff meg med en slags stille alvor.

Kanskje var det der nysgjerrigheten min for mennesker begynte å få retning, skriver Monika Hagen.

Foto: Privat

«Jeg har hatt en veldig tung uke», sa han stille. «Og smilet ditt gjorde den mye bedre.»

Lite som skal til

Det var ikke et stort øyeblikk. Ingen dramatik. Ingen store ord.

Men det traff. Det var som om noe falt på plass inni meg, uten at jeg klarte å forklare hva det var. Jeg forsto i det minste dette: at det lille jeg gjorde, faktisk kunne bety noe for noen andre. Det

minnet meg på noe jeg ikke helt hadde forstått ennå, nemlig hvor mye vi betyr for hverandre i møter som varer i noen få sekunder.

I etterkant ser jeg at det var da et frø ble plantet. Kanskje var det der nysgjerrigheten min for mennesker begynte å få retning. Ønsket om å forstå. Om å lære hvordan små handlinger kan endre en dag, et humør, et menneske.

Det lille øyeblikket ble en av grunnene til at jeg valgte å ta en bachelor i HR, organisasjonspsykologi og ledelse, og nå en master i ledelse. Fordi det alltid har handlet om mennesker for meg. Relasjoner. Nærvær. Det som ofte starter i det stille.

Man vet aldri

Når julen kommer, vender tankene mine tilbake til møtet på bensinstasjonen, det lille øyeblikket som lærte meg at vi aldri vet hva folk går gjennom.

For vi fyller desember med lys og forventninger, men sjelden med det som skjuler seg bak. Ensomheten. Presset. Savnet. De tomme stolene rundt bordet. Og alt det hverdagsmørket mange bærer uten å si det høyt, fordi alle andre virker så opptatt av alt som skal være perfekt.

Julen forsterker alt. Det varme blir varmere, men det vanskelige blir tyngre. Vi haster forbi hverandre i køer og på for-

tau, med blikket festet på gjøremål og tidsfrister. Og midt i alt dette tenker jeg på hvor mange som bare trenger et lite øyeblikk av varme. Et smil. Et hei. Et blikk som sier: «Jeg ser deg».

For dette var det jeg lærte allerede som 18-åring bak kassen. Vi vet aldri hvem som går hjem til et stille hus, hvem som akkurat har mistet noen, hvem som føler seg utenfor, eller hvem som prøver å komme seg gjennom dagen på ren vilje.

Men vi møter dem likevel. Helt tilfeldig. Helt kort.

Lyset du gir

Det lille øyeblikket som viste meg at godhet kan være stille, følger meg fortsatt. Det gjør meg både ydmyk og takknemlig. For kanskje handler ikke julen bare om lys i vinduene, men også om det lyset vi gir videre, uten å tenke over det.

Det lille lyset som ikke roper, men som treffer. Det er de øyeblikkene som blir liggende igjen i oss, lenge etter at vi har glemt alt det andre.

For noen ganger er det akkurat det lille som holder et menneske gående. Ikke mer. Ikke mindre. Bare nok.

Denne teksten er et av bidragene til BTs skrivekonkurranse «Møtet jeg aldri glemmer».

På tur med

BERGEN CITY MARATHON

Skagen 1/2 Marathon 3. oktober 2026

Bli med Bergen City Marathon på tur til Skagen Halvmarathon. Løypen går gjennom naturskjønne omgivelser på toppen av Danmark, over landlige omgivelser, over Grenen og gjennom smågatene i Skagen indre by. Naturen og terrenget rundt Skagen er perfekt å løpe i – det flate landskapet betyr at du ikke møter mange bakker, men isteden kan fokusere på selve løpet og det vakre landskapet. Det er ikke bare det varierende landskapet og de flotte omgivelsene som gjør løypen behagelig, men også det varierende underlaget som gjør at beina holder lengre. Under løpet passerer du forbi mange flotte og ikoniske bygninger som

for eks. Tilsandede Kirke, Brøndums Hotel og Drachmanns hus – selvsagt i tillegg til en masse flotte Skagenhus med sine karakteristiske røde tak. Start og mål er på Fiskehuskajen midt i Skagen.

Foredrag (ca. 1 time) på båten 01.10.2026:

Roger Gjelsvik «Hvorfor løper noen fortere enn andre?»

Ved å delta på denne turen blir du automatisk medlem i BCM Løpevenner og du er velkommen til en rekke fellestreninger i forkant av turen. I tillegg har BCM Løpevenner 20% rabatt på alle varer i Vikingbutikken.

Program:

01.10.2026

kl. 14:00 avreise Bergen

02.10.2026

kl. 07:00 Frokost om bord Fjord Line
kl. 08:00 Ankomst Hirtshals, direkte transport med buss til Color Hotel Skagen (ca. 45 min)
Individuelt program / fellestrening / henting av startnummer

03.10.2026

kl. 13:00 Skagen Halvmaraton
kl. 19:15 Avreise med Fjord Line fra Hirtshals
kl. 20:00 Festmiddag om bord på Fjord Line

04.10.2026

kl. 13:00 ankomst Bergen

Pakke 1:

Overnatting i 4-sengslugar + dbl.rom på hotellet, frokost 02.10 og festmiddag 03.10, transport mellom Hirtshals og Color Hotel Skagen, påmeldingsavgift Skagen 1/2 maraton
Kr. 6.500,- per person

Pakke 2:

Overnatting i 3-sengslugar + tripl.rom på hotellet, frokost 02.10 og festmiddag 03.10, transport mellom Hirtshals og Color Hotel Skagen, påmeldingsavgift Skagen 1/2 maraton
Kr. 6.500,- per person

Pakke 3:

Overnatting i 2-sengslugar + dbl.rom på hotellet, frokost 02.10 og festmiddag 03.10, transport mellom Hirtshals og Color Hotel Skagen, påmeldingsavgift Skagen 1/2 maraton
Kr. 6.900,- per person

Pakke 4:

Overnatting i singelugar + enkeltrom på hotellet, frokost 02.10 og festmiddag 03.10, transport mellom Hirtshals og Color Hotel Skagen, påmeldingsavgift Skagen 1/2 maraton
Kr. 8.500,- per person

Mer info om løpet finner du her:

Meld deg på BCM turen her:

Arrangør: Viking i samarbeid med TimeOut Travel

BERGEN CITY MARATHON

TimeOut Travel

Spar kr 500,- per person med BT Fordel.
Det lønner seg å abonnere på Bergens Tidende.

For mer info se bt.no/fordel under kategori sport og fritid.

BT Fordel

Runde dager: Dersom du har rund dag, 50 år eller eldre i denne eller neste måned, og ikke vil ha navnet ditt i avisen, kan du reservere deg ved å sende e-post til jubilant@bt.no senest fire virkedager før. Skriv navn, alder og dato du fyller år.

1910

Foto: Sverre A. Børretzen

På denne dagen: Trygve Bratteli ble født i Nøtterøy. Bratteli vokste opp i en søskenflokk på elleve, som sønn av en småbruker og skomaker. Etter en ungdomstid preget av arbeidsledighet, markerte han seg som redaktør for flere av arbeiderbevegelsens organer i 1930-årene. I 1949 ble han valgt inn på Stortinget, der han skulle bli sittende som representant for Arbeiderpartiet i 32 år. Fra han ble utnevnt til finansminister i Oscar Torps regjering i 1951, satt han med snaue to års avbrekk som statsråd helt til 1964. Året etter overtok han formannsvervet i AP etter Einar Gerhardsen, et verv han beholdt i ti år. Bratteli var statsminister i 1971-72 og 1973-76. I 1980 ga han ut memoarboken «Fange i natt og tåke», der han fortalte om sine opplevelser i tysk fangenskap under 2. verdenskrig. Boken ble en av de største bestselgerne i Norge gjennom alle tider. Bratteli døde i 1984.

1923

På denne dagen: Belgiske og franske styrker rykket inn i Ruhr-området i Tyskland. Bakgrunnen for okkupasjonen var at Tyskland lå etter med krigsskadeerstatningene som landet var pålagt å betale sine fiender etter 1. verdenskrig. Ifølge okkupantene skulle Ruhr fungere som pant inntil Tyskland hadde innfridd sine forpliktelser. I Tyskland var Ruhr-okkupasjonen en rød klut som ga næring til den voksende nasjonalismen i landet. Også utenfor Tysklands grenser var det diskusjon om de store krigsskadeerstatningene som Versailles-traktaten påla landet. Økonomen John Maynard Keynes, som hadde vært britisk delegat i Versailles, trakk seg fra forhandlingene i protest fordi han mente de alliertes krav var for steile og utgjorde en trussel mot hele Europas økonomi. Den fransk-belgiske okkupasjonen av Ruhr varte til august 1925.

Foto: BERGENS TIDENDE

Siste tur til Laksevåg

Før i tiden: Her går passasjerene om bord i «Laksevaag» fra Sukkerhusbryggen. Dette var siste gang fergen skulle ta turen til nabokommunen Laksevåg. I 75 år hadde fergen krysset Puddefjorden dagen lang, men den 30. mai 1960 var det dagen siste tur for denne strekningen fant sted.

Minneord: Minneord kan sendes til minneord@bt.no. Teksten kan ikke være lengre enn 2000 tegn med mellomrom. Legg ved et portrettbilde av avdøde i høy oppløsning. BT tar ikke imot minneord skrevet av avdødes nærmeste familie.

Jubilanter

102 år

Ivar Føyno
5251 Søreidgrend

90 år

Ellinor Aud Minde
5302 Strusshamn
Inge Birgit Magnussen
5096 Bergen
Marit Engevik
5610 Øystese
Signhild Kitty Myklebust
6963 Dale i Sunnfjord
Vera Marion Eriksen
5155 Bønes

80 år

Astrid Einan
6884 Øvre Årdal
Borgny Karin Vik
5419 Fitjar
Ester Leikvoll
5943 Austrheim
Gunn Jorunn Holm
5229 Kalandseidet
Helge Rekk
5113 Tertnes
Jan Oddvar Ulltang
6963 Dale i Sunnfjord
Karin Ljosnes
5353 Straume
Karl Matre
5736 Granvin
Kirsten-Olava Kvissel
5171 Loddefjord
Nils Lygre
5640 Eikelandssosn
Solfrid Døssland
5610 Øystese
Tor Arne Wik
5146 Fyllingsdalen

70 år

Agnar Knapstad
6809 Førde
Ali Abdinur Eenow
5018 Bergen
Arnstein Birkeland
5259 Hjellestad
Aud Jorunn Tøsse
5134 Flaktveit
Brita Vårdal
5750 Odda
Elin Huseby
5009 Bergen
Geir Viksund
5306 Erdal
Gerd Berit Veum
6783 Stryn
Grethe Horstad
6817 Naustdal
Gunnar Severin Torsnes
5627 Jondal
Helge Lien
5551 Auklandshamn
Kari Talhaug
5239 Rådal

Karin Elise Halleraker
5430 Bremnes
Knut Rasmus Kyvik
5228 Nesttun
Margrete Skaten
5986 Hosteland
Margunn Hauso
5777 Grimo
Marit Lefdal
5136 Mjølkeråen
Marta Barbara Liljedahl
6893 Vik i Sogn
Nancy Korsan
5244 Fana
Ove Emil Strauss
5417 Stord
Roald Mjåtveit
5914 Isdalstø
Rune Hansen
5135 Flaktveit
Sølvi Sjøtun
5417 Stord
Sølvi Anita Petersen
5183 Olsvik
Svein Peder Rasmussen
5221 Nesttun
Terje Brobakke
6711 Bryggja
Trone Henny Nedreberg
6905 Florø

60 år

Almas Ahmad Aziz
5054 Bergen
Audhild Lekven
5209 Os
Berit Frantzen
5251 Søreidgrend
Brita Sigrid Klyve
5610 Øystese
Elin Hole
5093 Bergen
Gudny Osland
5962 Bjordal
Jan Grindevoll
5096 Bergen
Jarle Engelsen
6826 Byrkjelo
Jorunn Kvame
5251 Søreidgrend
Kåre Egil Skjerven
6894 Vangsnes
Kate Elin Holthe
5162 Laksevåg
Krzysztof Walusz
5227 Nesttun
Ole Roger Lindås
5225 Nesttun
Pål Espen Reinertsen
5107 Salhus
Ronny Andersen
5224 Nesttun
Ståle Bø
5936 Manger
Steinar Engelbrektson
6823 Sandane

Stein Harald Gullaksen
5254 Sandsli
Tor Myking
5243 Fana
Tove Solheim
5239 Rådal

50 år

Adrian Rutle
5224 Nesttun
Annamaria Deák
5260 Indre Arna
Anne Grete Ramstad
6854 Kaupanger
Anne Hilde Flindt
5354 Straume
Biniam Araya Kidane
5136 Mjølkeråen
Birgitte de Martens
5022 Bergen
Birthe Horn
5427 Urangsvåg
Camilla Bergesen
5174 Mathopen
Erik Alexander Bamford
5223 Nesttun
Erlend Vakt skjold
5956 Hundvin
Hanne Kjersti Hagen
5164 Laksevåg
Helen Bjørge
5918 Frekhaug
Jan Erik Dregelid
6995 Kyrkjebø
Kari Jørgensen
5460 Husnes
Kari Næmdal
5258 Blomsterdalen
Kim Fredheim
5981 Masfjordnes
Mats Nilsen
5171 Loddefjord
Mona Kvam
5178 Loddefjord
Oleksandr Boitsan
6973 Sande i Sunnfjord
Rima Yousuf Bejoun
5353 Straume
Roman Eriksen
5397 Bekkjarvik
Roy Inge Pettersen
5305 Florvåg
Roy Terje Furnes
5163 Laksevåg
Shurooq Hussein
5052 Bergen
Ståle Kjetil Solheim
6770 Nordfjordeid
Svein Arnold Sagstad
5265 Ytre Arna
Trude Tvedt
5093 Bergen
Ulf Bergh
5227 Nesttun
Vidar Sæverud
5430 Bremnes
Yulia Hathaway
5097 Bergen

Fødselsdager

I dag fyller tidl. museumsdirektør Anniken Thue 82 år, jurist og tidl. bankleder Inger Preben- sen 81 år, viseadmiral Jan Reksten 77 år, politiker (H) og tidl. idrettspresident Tove Paule 75 år, tea- tersjef og dramaturg Carl Morten Amundsen 65 år, tidl. skihopper Vegard Opaas 64 år, tidl. ishockeyspiller Øystein Olsen 57 år, R&B-artist Mary J. Blige 55 år, skuespiller Kåre Conradi og skuespiller Amanda Peet, begge 54 år, og LO- leder Kine Asper Vistnes (bildet) er 49 år i dag.

Foto: Ole Berg-Rusten

Bergens Tidende

NR. 9 • UKE NR. 2 • 129. ÅRGANG • NYGÅRDSGATEN 5-11, 5015 BERGEN • TORSDAG 11. JANUAR 1996 • HORDALAND/SOGN OG FJORDANE: KR 8.00 FOR ØVRIG KR 10.00

Mange «tyskerbarn» i Bergen

Overraskende mange såkalte tyskerbarn ble født i Bergen og svært få i Sogn og Fjordane. Dette kommer frem når det nå for

første gang publiseres tall som viser hvor i landet tyskerbarna ble født.

SIDE 2

Amina (6) hentet av politiet

I går ble tilværelsen til seks år gamle Amina snudd på hodet. Da troppet fem politifolk opp for å hente henne, søsteren Lizzy og

moren Norah Wamala. Familien fikk to timer på seg til å pakke og kle seg, før de ble sendt til Oslo.

SIDE 5

TORSDAG

BT mener at planene om lyntrikker i Bergen er konkrete, håndfaste og realistiske alternativer.

LEDER SIDE 24, DEL 2

Millioninntekt «for liten»

1,2 millioner kroner i årsinntekt var for lite, syntes en av Vitals beste forsikringsseigere. Denne summen tjente han i 1991. Nå skal Bergen byrett avgjøre om han hadde krav på ytterligere 120.000 kroner i provisjon.

ARBEID OG PENSER SIDE 6

Ros fra byombudet

Byombud Greta Braathen i Bergen mottok i fjor hele 1200 henvendelser fra personer med behov for hjelp eller med klager på den behandlingen de har fått av kommunen. Likevel mener byombudet at de kommuneansatte er blitt flinkere til å behandle sine kunder.

POLITIKK SIDE 8

Holder fortsatt gisler

De tsjetsjenske opprørerne holdt i går kveld fortsatt mellom 150 og 200 gisler på grensen mellom Dagestan og Tsjetsjenia. De var omringet av russiske tropper, og forhandlinger om frigivelse av gislerne pågikk utover kvelden.

UTLAND SIDE 12

Fyllingen og Norrøna vil samarbeide

Truende gjeld har ført til at Norrøna og Fyllingen har vært i dialog angående en sammenslutning. Håpet er å finne en plattform for en felles elitesatsing. Begge parter signaliserer at de kan tenke seg å ta fatt på forhandlingene, som i 1994 strandet på grunn av tyngende gjeld. Sponsorer har signalisert økonomisk hjelp om de to klubbene blir enige om å slå seg sammen.

SPORT SIDE 22

Smykker ut Regjeringskvartalet

Bergensskulptøren John Audun Hauge (bildet) kan putte nok en fjær i sin allerede pent pyntete kunstnerhatt: Han har fått i oppdrag å utforme utsmykningen av utearealene ved Regjeringskvartalet i Oslo. – Et prestisjeoppdrag som jeg er svært glad for, sier Hauge til BT.

KULTUR SIDE 27, DEL 2

Navnetrekk etterforskes

Et brev underskrevet med Ragnar Fagerengs navn førte fredag til en ny vending i rådmannsaken. Brevet kan så tvil om Fagereng (bildet) snakker sant når han hevder å være uvitende om at hans kone krevde 10.000 kroner

fra forsikringsselskapet Gjensidige. Fredag var ekteparet til nye avhør om saken. Fagerengs kone hevder at hun forfalsket sin manns underskrift. Samtidig hevder hun at hun virkelig ble utsatt for overfall. Da hun tidli-

gere tilstod falsk forklaring til politiet var det fordi politiet presset henne, hevder hun. Flere verdigjenstander som ekteparet har meldt stjålet, er nå funnet forskjellige steder i parets bolig.

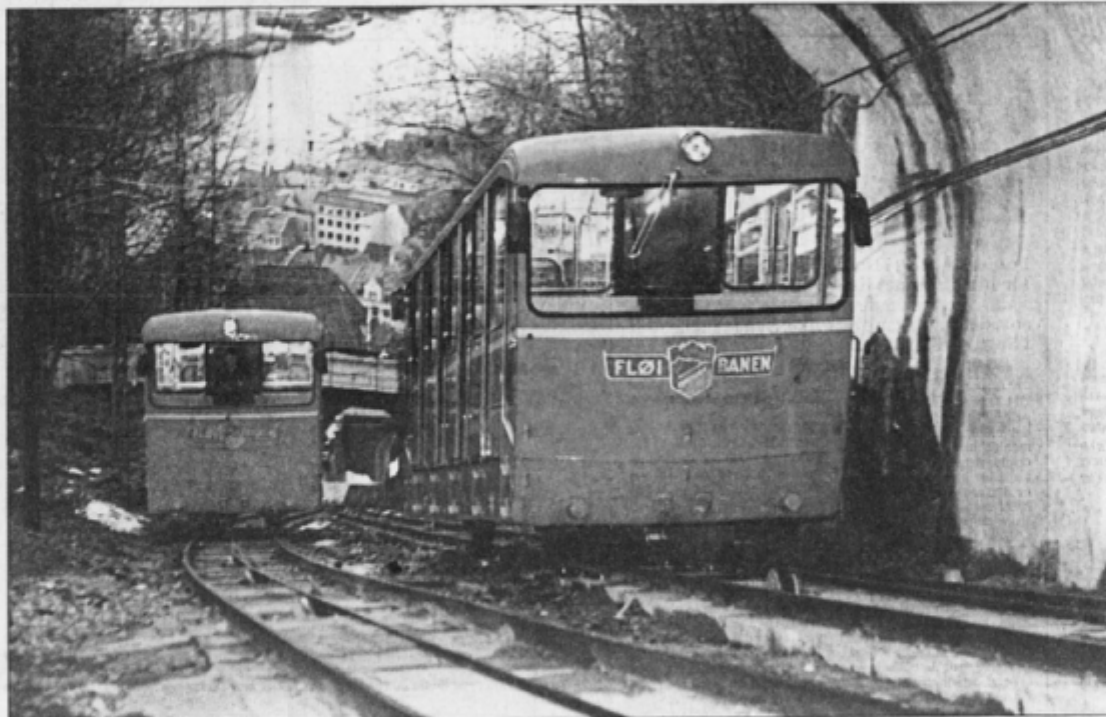
SIDE 2

Opp-tur for Fløibanen

Fløibanen skal rustes opp for 15 millioner kroner. Pengemaskinen i Bergen sentrum får ny innendørs ventehall på toppen. Det skal dessuten tilrettelegges for barnevogner og rullestoler.

SIDE 23

NY REKORD. Fløibanen satte ny rekord med 960.000 passasjerer i fjor. FOTO: FRED INAR LUTS KLEMETSEN

Venter på veislaget

FOTO: HELGE SKOVIN

Denne måneden står Storbritannias store miljøkamp i et skogholt utenfor London. I halvannet år har rundt 100 naturvernere, yrkesdemonstranter og arbeidsledige ungdommer forskanset seg i en hyttelandsby flere meter over

bakken. De protesterer mot den økende veiutbyggingen i landet. Nå kommer snart bulldoserne til Newbury-skogen. Da er veiaksjonistene Bob, Simon og Allan (bildet) klar til miljøkamp fra tretoppene.

ILEGG TID OG STED

Ingen løfter om Hardangerbru

Det finnes ingen løfter om Hardangerbru. Det fikk samferdselsminister Kjell Opseth fastslått på et møte i Samferdselsdepartementet forrige fredag. På møtet hadde han samlet samtlige aktører fra Stamvei-feiden i 1992. De var

enige om at det ikke fantes noe Hardangerbru-løfte knyttet til at Stamveien Bergen-Oslo via Lærdal ble vedtatt. Dette er dårlig nytt for tilhengerne av et fergefritt samband.

SIDE 5

1/2 PRIS!
FREDAG OG LØRDAG

TWEED-BLAZERE
398.-

OGSÅ DRESSHJØRNET

DRESS MANN

Nå er **Gule Priser**
blitt enda **billigere**

Prix er en del av Forbrukersamarbeidet, som står for ca 25 % av all dagligvarerhandel i Norge. Det betyr at vi handler inn i store partier, og derfor kan presse prisene ned til et minimum. Dette kaller vi Gule Priser – garantert billig.

Prix

Gule Priser – garantert billig

ANNONSENE: 1

Eiend.-bolig s. 14
Arbeidsmarkedet s. 15

2

Dødsfall s. 39
Kunngjøringer s. 31
Fødsel s. 33

Service-Hjem s. 33
Reiselivet s. 33
Motor-Underh. s. 41

BT-TORGET
55 21 48 00
Kjøp-Salg s. 36
Bil-bil-maskiner s. 37

Abonnentservice:
55 21 48 70

Telefontentral:
55 21 45 00

Rubrikkavd.:
55 21 48 50

Tips BT
Tlf. 800 34410

BT for 30 år siden

Før i tiden: For 30 år siden meldte BT om en økonomisk opptur for Fløybanen. De fikk et budsjett på 15 millioner kroner. Pengene gikk til ny innendørs ventehall på toppen av banen og tilrettelegging for barnevogner og rullestoler.

55%
4.999
Spar 6.000

Mia stol med sving tekstil Shaun beige
Førpris 10.999 Medlemspris 4.999 **Spar 6.000** | Pall Førpris 3.599 Nå 1.799 **Spar 1.800**

Scapa

40%
11.999
Spar 8.000

Inkl. 2 illeggsplater

50%
999
Spar 1.000

Alver spisebord inkl 2 illeggsplater, brunlakkert eikefiner, ø 130 x h 75 cm Førpris 19.999 Nå 11.999 **Spar 8.000** | Vivo spisestol gråbeige tekstil, svarte metallben Førpris 1.999 Nå 999 **Spar 1.000**

Latex-overmadrasser*
60%

*Gjelder Exclusive Latex, Supreme Naturlatex og Supreme Pluss

NORTH BEDS

Ukeskupp

50%
1.999
Spar 2.000

Ukeskupp 02.01 – 18.01
Alison spisestol med arm og sving, beige tekstil og svarte metallben. Førpris 3.999 Nå 1.999 **Spar 2.000**

ROSKOPPE

Nå starter
Januar-salget
Opptil
60%

Ukeskupp

63%
9.999
Spar 17.000

Ukeskupp 02.01 – 18.01
Maemo 3-seter i tekstil Karat, svarte ben, l 222 x d 105 x h 83 cm Førpris 26.999 Nå 9.999 **Spar 17.000**

NORTH LIVING

60%
9.999
Spar 15.000

Leah sovesofa uten arm i tekstil Garden. Førpris 24.999 Nå 9.999 **Spar 15.000** | Bredde 205 cm, dybde 105 cm, sitte høyde 44 cm..

NORTH LIVING

60%
24.999
Spar 39.000

troels denmark

Passion hjørnesofa oppsett 38 med komfort 35 kg tekstil Soul, svart eik ben, 308 x 259 d 88 x h 85 cm Førpris 63.999 Nå 24.999 **Spar 39.000**

50%
9.999
Spar 10.000

Pris gjelder i tekstil Beate Crème

North Beds® Røros Jubileumskontinental 140 x 200 cm. Inklusive Comfort 9 cm overmadrass og ben.

NORTH BEDS

Møbelringen Drottningsvik
Tlf: 56 33 21 50
Janaflaten 15, 5179 Godvik
Åpningstider: 10 - 20 (16)

Møbelringen P. Larsen
Tlf: 55 20 79 70
Nordåsdaalen 26, 5235 Rådal
Åpningstider: 10 - 20 (16)

Møbelringen Åsane
Tlf: 55 19 93 60
Liamyrene 8, 5132 Nyborg
Åpningstider: 10 - 20 (16)

Kampanjeperiode 02.01 – 09.02. Ukeskupp 02.01 – 18.01.
Utalget varierer fra butikk til butikk. Vi tar forbehold om feil i tekst, bilder og at varer er forsinket eller utsolgt.
Førpris kan variere hos den enkelte butikk, sjekk førpris med din butikk. Se utvalg og butikker på mobelringen.no

Møbelringen

Bergen • Drottningsvik • Åsane

Postboks 7240, 5020 Bergen.
Besøksadresse: Lars Hilles gate 30/
Odd Frantzens plass 5
Nyhetstips: 02211/epost: tips@bt.no
Ikke fått avisen?
Gi oss beskjed på bt.no/minside
eller ring 56 91 37 40
Sentralbord: 56 09 55 00
man-fre 08.30-15.30, lør 08.00-13.00

REDAKTØRER
Sjefredaktør Trond Olav Skrunes
trond.olav.skrunes@bt.no
Politisk redaktør Eirin Eikefjord
eirin.eikefjord@bt.no
Nyhetsredaktør Liv Solli Okkenhaug
liv.okkenhaug@bt.no
Utviklingsredaktør Jan Stian Vold
jan.vold@bt.no

Stabssjef Liv Skotheim
liv.skotheim@bt.no

BREAKING
Leder Christian Nicolaisen 996 14 977
Epostnyhet@bt.no
DAGSORDEN
Leder Øyvind Lefdal Eidsvik 481 82 656
Epostnyhet@bt.no
KULTUR & SAMFUNN
Leder Ina Linn Olsvoll 958 36 854
Epostnyhet@bt.no
SPORT
Leder Øystein Vik..... 917 83 989
Epostsporten@bt.no
PUBLISERING
Leder Lars Kvamme 920 15 431
Epostnyhet@bt.no
DEBATT & ANMELDELSER
Leder Jon Tufto. 900 42 603
Epostdebatt@bt.no
HISTORIER
Leder Ane Børhaug 950 71 842
Epostane.borhaug@bt.no
REDAKSJONELL UTVIKLING
Leder Tove Bjørge Knutsen.....995 35 511
Epostnyhet@bt.no

ABONNENTER
Telefon: 56 91 37 40
Kundeportal:kundeportal.bt.no/
minside
ANNONSER PRIVATKUNDER
Privatannonser.....(kl. 10–14): 56 09 55 00
Epostannonse@bt.no
Dødsfall (kl. 10–14): 982 94 809
Epostdodsfall@schibsted.no
ANNONSEBESTILLING
Bedriftskunder - stillingsannonser56 09 55 00
Epostbtjobb@bt.no
Faktura/regnskap:..... 55 21 45 60
ANNONSEDESK
Filoverføring..... www.nada.no
ABONNEMENTSPRISER
Komplett769,-
Helg569,-
Komplett full tilgang 838,-
Helg full tilgang 638,-
Digital Premium299,-
Digital Familie 349,-
Digital Basis.....229,-
Digital Basis Ung 115,-

Prisene er pr. måned, og gjelder i Vestland.
Abonnementet løper til det blir sagt opp.

BILDESALG
Epostbildesalg@bt.no

ARKIVERING OG AVFOTOGRAFERING
Bergens Tidende forbeholder seg rett til å arkivere
og distribuere stoff som kjøpes eller utgis av Bergens
Tidende, i elektronisk og annen form, enten gjennom
egen database eller gjennom samarbeidspartnere
som avisen har inngått avtale med. Avfotografering
av stoff og annonser for videreproduksjon er ikke
tillatt uten etter avtale med Bergens Tidende.

 Denne avisen er trykket i henhold
til miljømerket Svanen.
 Bergens Tidende er miljøsertifisert
og har oppfylt strenge krav til
arbeidsmiljø, innkjøp, energi,
transport, avfall og utslipp.

Kaffepausen

PLANTE	BER-GENS-AVIS	GUDS-HUS M. NAVN	OBS	ENG. POL.	POL. PARTI	TIDL. KJEDE	MOBB STED I VESTBY	FIKSES	SALGS-STED	GEIP LEI	LÆR-STROPPER TRØNDER-ROCKER
NED-GANGEN				GUIDE INSTRUMEN-TENE					BRØL		2
FAST PLASS						FOR-LYSTE	3		GRÅGUL		
ROM	SEN-TRUMS-PARTI NOS		HUS-RESTER BRYGGE	1							
FUGLER					PLYN-DRE						
MUNNIN-GENE EURO-PEEREN			BEAR-BEIDE								
		4									

Gårsdagens løsningsord:

D A L T

Gårsdagens vinner:
Offentliggjøres
Lørdag 17.01

Gårsdagens løsningsord:

Vinn fem flax-lodd

Finn løsningsordet i de gule feltene – vinn 5 flaxlodd.

Send svaret på SMS: KAFFE LØSNINGSORD, Navn, Adresse til 2424 innen 20.00 (kr. 5,-). (Husk mellomrom: KAFFE mellomrom LØSNINGSORD).

Bla om og se gårsdagens løsninger!

Kryssmaster Tom Ostad

Ordsuppe

Her skal du markere alle ordene som er skjult inne i rutenettet. De kan gå i alle retninger, men ikke diagonalt. Samme bokstav kan ikke brukes på ulike ord.

P	O	R	T	S	M	O	U	T	T
E	R	O	R	E	D	E	T	E	V
D	K	L	E	B	D	L	H	R	I
I	R	A	R	Y	I	L	S	S	S
E	B	T	A	T	M	U	S	U	K
K	E	T	K	T	E	T	E	S	A
I	E	R	S	E	L	L	E	T	R
T	P	A	F	U	G	T	N	G	E
E	O	D	A	F	M	E	A	J	S
M	O	R	N	T	O	F	I	L	M

SLUSE
TELT
OPERA-
FANTOMET
BYTTEMIDDEL

FUGLESKARE
KASUS
PORTSMOUTH
RETTVIS
ETIKETT-

ARBEIDER
FILM-
SJANGER
KLORE
MORD

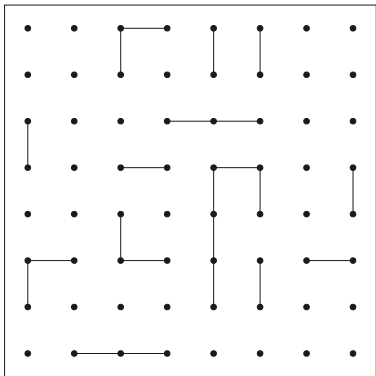
Nierord

Her skal du finne og markere alle ordene som er skjult inne i de ni boksene.

E	I	D	O	P	M	M	U	T
R	S	K	N	K	O	M	R	S
E	T	U	E	R	E	E	O	F
D	E	L	N	E	T	E	S	N
D	T	O	E	R	S	K	S	A
I	M	M	L	E	K	U	R	D
I	N	G	M	R	E	R	E	H
R	M	U	S	K	J	P	E	R
E	M	S	L	O	S	E	S	E

Langtur

Et logisk puslespill med et rutenett av prikker som alle trenger å være forbundet i en sammenhengende sløyfe. Prikkene skal inngå i sløyfen, og strekene kan ikke krysse hverandre. Noen punkter er allerede forbundet for å sikre en unik løsning.

På kryss og tvers

Kan du finne alle ordene som er listet opp under diagrammet? Ordene kan stå vannrett, loddrett eller diagonalt, og kan ofte stå skrevet baklengs.

H	M	J	Q	H	A	K	I	O	A	R	K	A	D	E
U	Y	E	S	D	O	T	T	O	S	I	R	K	Æ	G
S	V	O	L	D	S	D	I	K	T	A	T	U	R	Z
S	K	R	I	L	Æ	M	L	I	F	M	U	T	S	O
Y	O	I	E	R	O	M	S	T	E	R	E	M	T	B
L	X	C	M	T	B	M	E	J	S	O	R	D	F	H
N	P	E	C	T	R	H	A	V	R	E	G	R	Ø	T
O	T	B	Æ	I	M	E	W	K	J	W	Q	O	H	X
E	L	E	D	E	D	N	E	I	T	K	Ø	W	A	K
N	R	Q	F	N	F	B	J	Å	T	S	B	Å	T	V
A	N	A	K	O	N	D	A	H	W	V	S	T	Q	Æ
T	N	U	L	J	G	N	I	S	Y	L	V	A	J	R
R	K	R	A	F	S	E	I	C	C	G	W	A	L	V
V	D	H	J	Z	G	Æ	G	E	Z	N	E	R	I	F
R	Y	M	T	B	A	N	H	O	L	D	E	N	E	Y

1. ANAKONDA

2. ANHOLDE

3. ARKADE

4. AVLYSING

5. BÅT

6. DROSJE

7. FIRENZE
8. HAVREGRØT

9. KRAFSE

10. LUNT

11. MELLOMAKTSSAL

12. NEONLYS

13. RISOTTO

14. ROMSTERE
15. SKIMT

16. STUMFILM

17. TIENDEDEL

18. TRE

19. VOLDSDIKTATUR

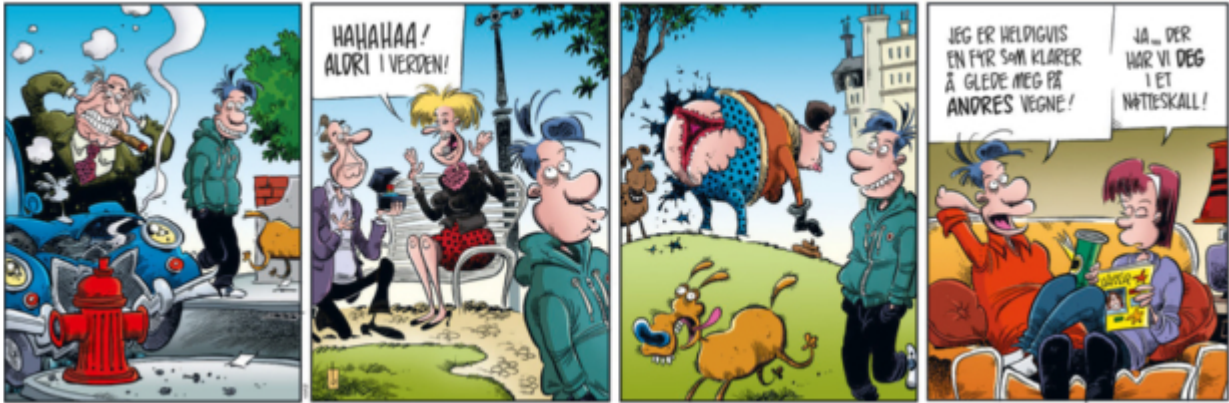
20. VÆR

Kodekrysset

Dette kryssordet har ikke nøkkelord. I stedet er alle rutene fylt ut med tall, og ett og samme tall skal da stå for en og samme bokstav når oppgaven skal løses.

1	2	3		4	5	6	1	5		4	7	1
4	8	9	10	10		2	8	10	2	3	5	6
9	11	5	6	2	5	3		4	9	12	4	2
8	5		13	6	6	5	10	5	6		5	3
5	8	10	5	10		6	5	3	10	5	3	5
6	12	1	3	5	3	5		14	2	8	5	6
10	5	8		4	5	3	15	5		16	6	5

PONDUS – Frode Øverli

LUNCH – Børge Lund

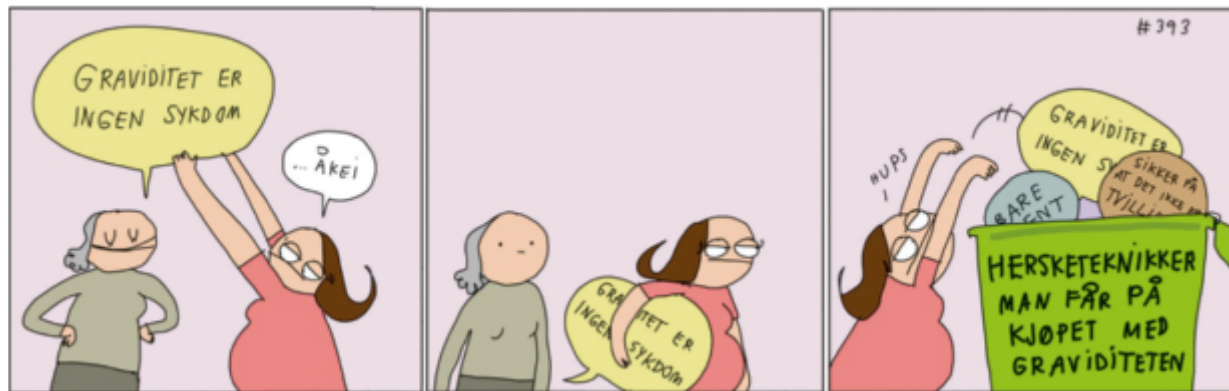
INTET NYTT FRA HJEMMEFRONTEN – Therese Eide

STOREFRI – Marius Henriksen

TEGNEHANNE – Hanne Sigbjørnsen

HJALMAR – Nils Axle Kanten

distr. strandcomics.no

Dagens quiz

Levert av Bjørn Erik Lobben

- 1 Hva heter denne figuren som kan være verdifull på Pokemon-kort?
- 2 Hvilken type lyst øl har navn etter byen i Tsjekkia det først ble brygget av Josef Groll?
- 3 Hvilken artist heter egentlig Robert Allen Zimmerman?
- 4 Hvilket band utga i 1971 albumet «L.A. Woman» med sangen «Riders on the Storm»?
- 5 I hvilken klubb spiller Martin Ødegaard?
- 6 Hvilken berømt norsk forfatter har skrevet bokserien «Morgenstjernen»?
- 7 Hvem er programleder for «Mesternes mester»?

- 8 Lakhta-bygningen er en av Europas høyeste. I hvilken by ligger den?
- 9 I hvilken idrett er Atle Lie McGrath en av Norges og verdens beste?
- 10 Hvilken forfatter er kjent for å ha skapt Mummitrollet og vennene hans?
- 11 Hvem regisserte «The Good, the Bad and the Ugly», en del av «Dollar-trilogien»?
- 12 Hvilken amerikansk kriminalserie fra Baltimore gikk på HBO fra 2002 til 2008?
- 13 Hva kaller Hanne Sigbjørnsen seg når hun lager tegneserie?
- 14 Hva het kunstneren fra Antikken som er berømt for å male Aleksander den store?

Fasit quiz

- 1) Charizard 2) Pilsner (pils)
- 3) Bob Dylan 4) The Doors
- 5) Arsenal 6) Karl Ove Knausgård
- 7) Aksel Lund Svindal
- 8) St Petersburg 9) Alpin
- 10) Tove Jansson
- 11) Sergio Leone
- 12) The Wire
- 13) Tegnehanne 14) Apelles

Streken

● Tallet i den svarte ruten viser antall streker som er koblet til denne ruten. Oppgaven går ut på å plassere horisontale eller vertikale streker i de hvite rutene, som samsvarer med tallet. Alle de hvite rutene må fylles med en strek.

						3		2
3							5	
				4				
				4				6
	10							
				3			4	
			5					3
3			1		1			

Større eller mindre

● På det ferdige brettet skal hver rad og hver kolonne inneholde alle tall fra 1 til 7. Større enn/mindre enn-tegnene (><) hjelper deg på veien. Eksempel: 3>2 og 1<7.

	3		>	1		<	
				4	>		
2	1	3		6			5
				6			<
			2	<	7		>
			1		<		>
		5			1		

Sumsudoku

● Ikke for nybegynnere! Varianten har ikke starttall, men du skal fortsatt fylle inn tall fra 1-9 på ordinær måte. Brettet består av stiplede blokker. Summen av tallene som skal fylles inn er angitt. Ut fra summen skal du kalkulere deg frem til hvilke tall som skal inn i blokken.

14			5	7		26		9	9
16				15					
7						16	19		17
	18	9		12					
13				9		11	14		
		12		8			5		
	10	12			12		14		
		20		15		3		7	
17				5		14			

Gårsdagens løsninger

Kaffekrysset

	S		S		S		N	R		P	G	
E	G	O	I	S	T	L	U	K	E	O	P	P
E	L	G	O	K	S	E	R	V	E	E	R	I
V	A	L	P	M	I	L	J	O	F	R	E	M
I	O											E
E	N	G	E	L	S	K	E					
S	A	N	I	T	E	T						
U	T	L	E	V	E	R	E					

Kodekrysset

E	K	E	M	A	S	E	A	L	L	E
F	A	N	T	A	S	I	N	A	V	N
R	Y	E	N	N	I	L	S	T	A	
B	L	A	N	D	I	N	G	S	K	A
O	S	K	A	R	E	T	U	R	E	
R	O	N	T	G	E	N	K	A	M	E
T	Y	T	E	N	E	R	D	S	E	R

På kryss og tvers

			E	K	S	N	I	M	R	O	P		E	E
			T	A	T	K	A	R	T				K	N
			N	I	G	R	A	M					N	O
			T		G	I	L	L	D	A	L		I	R
			Ø	E	G								K	M
			Y	R	I									
			E	I	T								A	U
			E	I	T								K	O
			P	A	I	R	E						N	G
			L	L	V	O	F	O	R	S	A	G	T	A
			E	E	M	B	E	T	S	B	O	L	I	G
						S	Y	S	T	U	E		R	V
						E	V	A	K	U	E	R	E	S
						S	P	A	N	D	E	R	E	
							R	A	C	K	E	T	S	P

Lett sudoku

● Fyll inn i brettet slik at hver rad, hver kolonne og hver 3x3 boks inneholder tallene 1 til 9.

3			8	4			9	
	1	5	6		2		8	
	2	4		3		6	7	1
	9		1			3		
1	4	6	3					9
				9		1	6	4
4	3	2	9					6
7			4			9		8
6	8		7	1	3			2

Middels sudoku

	2	6	1					
3		7		5			2	8
	5	8	2			6	7	
		9	5		2	3	1	
	6			7			5	
	4				1			
	8		3	2	6		9	
6		2		1				7
5			7				6	

Vanskelig sudoku

	6				9			
		5				3	7	
		2	7					
	9	1		3		2		
						4	5	
4	2	7			6			3
			3			6		
2	1		4	8				
				1				4

Ordsuppe

E	R	N	E	B	E	K	S	N	E
T	P	A	L	L	V	E	E	G	Y
S	E	S	K	I	A	N	R	N	S
E	K	I	E	N	L	E	N	E	R
H	U	R	F	O	A	T	T	P	A
A	T	A	F	E	T	T	I	M	P
R	L	G	A	N	O	I	N	O	R
E	I	E	T	S	N	N	E	B	E
T	T	N	T	N	S	E	R	E	M
H	E	N	S	Y	A	N	D	O	M

Nierord

Y	A	N	G	L	O	H	A	E
L	F	O	R	N	N	S	L	S
P	E	R	O	N	N	L	I	N
E	G	I	S	P	U	D	S	E
R	H	T	R	E	R	A	N	S
E	U	R	V	I	V	D	E	T
A	I	V	B	S	E	L	O	P
S	D	E	T	L	L	E	T	O
J	O	N	R	E	G	M	O	N

Langtur

Lett sudoku

4	8	2	3	1	6	5	7	9
9	1	6	2	5	7	4	3	8
5	7	3	4	8	9	6	2	1
2	4	7	5	3	8	9	1	6
6	5	1	9	7	2	3	8	4
3	9	8	1	6	4	7	5	2
8	2	4	7	9	3	1	6	5
7	6	5	8	4	1	2	9	3
1	3	9	6	2	5	8	4	7

Middels sudoku

7	2	5	3	9	6	1	8	4
1	9	3	2	8	4	6	7	5
6	4	8	5	1	7	2	3	9
3	8	2	7	4	5	9	1	6
4	7	9	1	6	3	5	2	8
5	6	1	8	2	9	3	4	7
8	1	7	9	5	2	4	6	3
2	5	4	6	3	8	7	9	1
9	3	6	4	7	1	8	5	2

Vanskelig sudoku

1	7	8	2	5	3	4	9	6
2	6	4	9	8	7	3	1	5
5	3	9	4	1	6	8	2	7
8	1	6	7	3	9	2	5	4
4	2	7	5	6	1	9	3	8
9	5	3	8	2	4	7	6	1
6	9	5	3	4	8	1	7	2
3	4	1	6	7	2	5	8	9
7	8	2	1	9	5	6	4	3

Streken

Større eller mindre

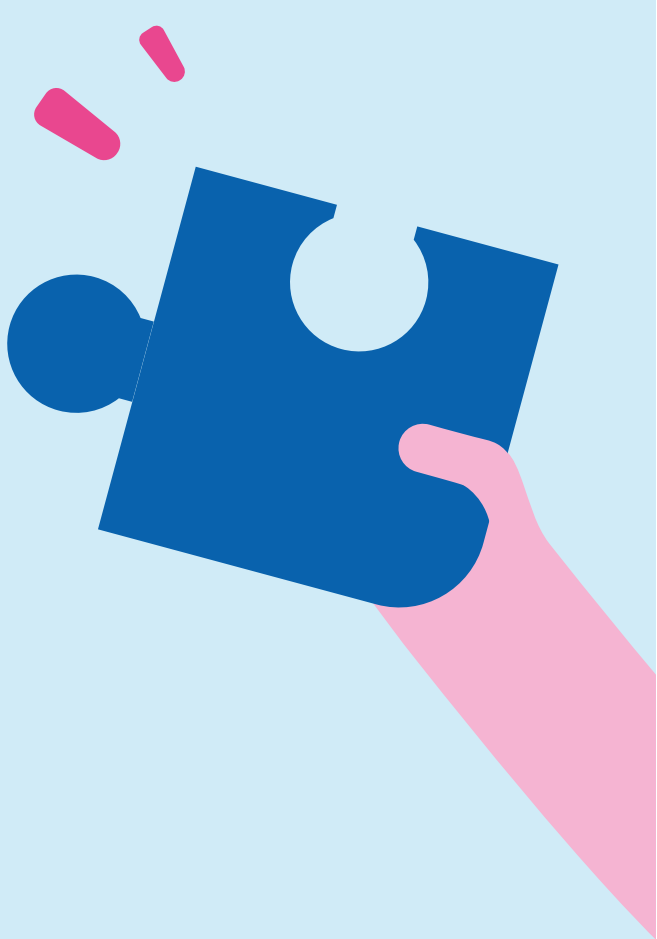
>	1	>	3	>	2	>	5	>	7	>	6
<	3	<	6	<	5	<	1	<	4	<	2
<	4	<	7	<	3	<	6	<	5	<	1
<	5	<	2	<	6	<	7	<	1	<	4
<	7	<	5	<	4	<	6	<	3	<	1
<	1	<	3	<	2	<	5	<	7	<	6
<	6	<	7	<	1	<	4	<	2	<	3

Sumsudoku

3	7	4	9	5	8	6	1	2
5	8	6	7	2	1	4	9	3
9	2	1	6	4	3	7	5	8
6	4	5	3	1	9	8	2	7
2	9	8	5	7	4	3	6	1
7	1	3	8	6	2	5	4	9
4	5	9	1	8	7	2	3	6
8	3	2	4	9	6	1	7	5
1	6	7	2	3	5	9	8	4

Dagens hjernetrim på bt.no

Nye kryssord og sudoku hver dag.
bt.no/hjernetrim

Elvecruise med vårblomstring på Rhinen

15.-22. april 2026

Fra kr 26.900,-

Bli med på en fargerik reise langs Rhinen, med cruisestart i Düsseldorf og videre gjennom noen av de mest livlige byene i Nederland og Belgia. Mens skipet glir rolig nedover elven, blir du vitne til pittoresk natur og et stadig skiftende kulturlandskap.

Inkludert: Fly fra Bergen til Düsseldorf tur/retur med SAS, transport mellom flyplass og skip tur/retur, 8 dagers elvecruise på MS VIVA One med byutflukt i Arnheim, alle måltider om bord inkludert frokostbuffet, lunsj, middag og snacks, daglig påfyll av minibar med vann, brus og øl, et bredt utvalg alkoholholdige drikker tilgjengelig hele dagen, én High Tea-opplevelse i løpet av cruiset, gratis WiFi, musserende vin i lugaren ved innsjekk, tips til mannskapet samt toppmoderne hodetelefoner til utflukter i land.

For mer info se bt.no/fordel under reise eller kontakt Cruisespesialisten
Telefon 55 59 68 40.
E-post: post@cruisespesialisten.com

Bt | Fordel

06:00 NRK Nyheter **08:00** Husdrømmer: Hva skjedde så? (r) **09:00** Helgemorgen **11:00** Gudstjeneste: Foldnes kyrkje, Øygarden **11:50** Karin og Carl Larsson: Maleriet som ble Carls død (r) **12:50** Bakemesterskapet Sverige: De dødes dag (r) **13:35** Parterapi: Motivasjonen (r) **13:45** Drømmen om Alaska: Iskald velkomst (r) **14:20** Sunnmøres alpine arv (r) **15:15** Monty Dons britiske hager: London og Sørøst-England (r) **16:15** Ville familier: Ferskvann (r) **17:15** Alone - Australia: Tankekøyr

18:05 **Alone - Australia: Utsliten**
Svolt, utmatting og kulde tærer på deltakarane. Kvifor held dei eigentleg ut? For ein av dei veg argumenta for å dra heim stadig tyngre.

19:00 **Dagsrevyen**

19:50 **Europas fem verder: Fjell**
Om du er ørn, ape eller moskus – det krev tilpassingsevne å overleve i Europas mange krevjande fjellområde.

20:40 **Ukjent arving: Danmark: De to brødrene**
Erik ventet i 25 år på at broren skulle besøke ham på sykehjemmet. Hvorfor kom han aldri? Og hvem skal arve Erik, nå som han er død?

21:40 **Sherlock og datter: Utfordringa**
Sherlock Holmes settes ut av spill da kriminelle holder de nærmeste vennene hans som gisler. Så dukker en mystisk ung kvinne opp.

22:35 **Sherlock og datter: Rød tråd**
Holmes gir Amelia sine første oppdrag i forsøket på å redde Clara Anderson. Men Amelia følger sine egne innfall og setter seg selv og Sherlock i fare.

23:00 **Kveldsnytt**

23:10 **Sherlock og datter: Rød tråd**
Holmes gir Amelia sine første oppdrag i forsøket på å redde Clara Anderson. Men Amelia følger sine egne innfall og setter seg selv og Sherlock i fare.

23:30 **Armand (r)**

01:30 **David Bowie – siste akt (r)**

03:05 De som kjente Hitler: Populist (r) **03:50** Nytt på nytt (r) **05:00** NRK Nyheter **05:30** NRK Nyheter

06:00 CoComelon (r) **06:04** Mini Oiii (r) **06:10** Barnehageliv (r) **06:17** Monstermaling (r) **06:21** ÆSJI? (r) **06:30** Ski Kidsa (r) **06:40** Mr. Bean Animated (r) **06:55** Mandelmanns Gård (r) **07:55** Victor, Chris og Rob gamer **08:30** Farmen kjendis (r) **10:00** Vinterstudio **10:55** V-cup skiskyting: Stafett, menn - Oberhof **12:30** Vinterstudio **13:00** Pappatreneren PREMIERE **13:30** Pappatreneren **14:00** Vinterstudio **14:25** V-cup skiskyting: Jaktstart, kvinner - Oberhof **15:15** Vinterstudio **16:00** Toll (r) **16:30** Toll (r) **17:00** Farmen kjendis (r)

18:00 **Farmen kjendis (r)**
(4:36)

18:30 **Nyhetene**

18:45 **Været**

18:50 **Sporten**

19:00 **Reddet (r)**
(3:12)

19:25 **Helt perfekt (r)**
(3:10)

19:55 **Farmen kjendis**
(5:36)
Uken går mot slutten på gården, og forpakterne jobber på spreng for å bli klare før ekspertene ankommer. Storbonden kjenner presset – men har innsatsen vært god nok?

21:00 **Nyhetene**

21:20 **Været**

21:30 **Sporten**

21:40 **Farmen kjendis**
(6:36)

22:15 **Sykepleieskolen**
(1:6)
De mannlige sykepleierstudentenes utdanning står i fare når en ung pasient mistolker Peters omsorg. Anna begynner å tvile på parforholdet sitt, og Bent prøver å skape plass for sin lille familie, men Nina tenker fortsatt på John.

23:15 **Vi kommer i fred PREMIERE**
(1:6)
Noe manetlignende svever over Stockholm og skaper kaos. Samtidig prøver statsminister Moa Halmgren og beredskapsekspert Elias Charbel å forstå situasjonen.

00:15 Jakten på Norges farligste kvinne (r) **01:40** Oxen (r) **02:40** Hudson & Rex (r)

09:00 Sprek med Sofia: Kjernemuskulatur 3 (r) **09:20** Med hjartet på rette staden (r) **10:05** Idrettsgalla 2026 (r) **12:25** Sprek med Sofia: Kjernemuskulatur 3 (r) **12:45** Best i verden: Aksel Lund Svindal (r) **13:15** Humoretaten (r) **13:40** Nytt på nytt (r) **14:10** David Bowie – siste akt (r) **15:50** Tabu: Dødelig syk (r) **16:35** Nasjonale turistvegar: Geiranger – Trollstigen, del ein (r) **17:10** Med hjartet på rette staden (r) **17:55** Mester-nes mester: Lagånd (r)

18:50 **Ville familier: Ferskvann (r)**
Vann er liv, men både for mye og for lite kan være katastrofalt.

19:50 **Klassiske opplevelser: Kork med Sibelius’ siste symfonier (r)**
Han trekker ut det innerlige i sine siste symfonier, Jean Sibelius.

20:45 **De som kjente Hitler: Populist (r)**
Adolf Hitlers nærmeste venner og støttespillere forteller om den første tida hans i politikken.

21:30 **Europas fem verder: Fjell (r)**
Om du er ørn, ape eller moskus – det krev tilpassingsevne å overleve i Europas mange krevjande fjellområde.

22:20 **Alone - Australia: Tankekøyr (r)**
Deltakarane fortel om kvar dei hentar styrke frå når dei kjempar mot svolt, vind og vær.

23:15 **Alone - Australia: Utsliten (r)**
Svolt, utmatting og kulde tærer på deltakarane.

00:05 Humoretaten (r) **00:35** Monty Dons britiske hager: Wales til Norfolk (r) **01:30** Monty Dons britiske hager: London og Sørøst-England (r)

06:10 Lottomillionærenes husjakt (r) **07:05** Neste sommer - tegn-språktolket **07:40** Brille (r) **08:40** Brille (r) **09:40** Null stjerner (r) **10:40** Alle mot alle (r) **11:30** Alle mot alle (r) **12:25** To All a Good Night (r) **14:20** Grensevakten Sverige (r) **15:15** 16 ukers helvete (r) **16:40** Alle mot alle (r) **17:40** Alle mot alle (r)

18:40 **Alle mot alle (r)**
(3:64) Norsk produksjon fra 2025

19:30 **Alle mot alle (r)**
(4:64) Norsk produksjon fra 2025

20:30 **Sistemann ut (r)**
(3:12) Norsk underholdning fra 2024
Deltakerne får bind for øynene når de skal fange tennisballer og det blir svært dramatisk når de mister kontrollen over egne vinnerrsjan-ser.

21:30 **Jon blir bonde (r)**
(7:10) Norsk livsstilserie fra 2025
Været ødelegger for treskingen og byråkratiet stikker kjepper i hjulene for Jon. Han kommer opp med en idé som ingen andre bønder har tenkt på før.

22:30 **Beliggenhet, beliggenhet, beliggenhet (r)**
(1:10) Norsk livsstilserie fra 2025
Eiendomsmegler Karianne prøver å hjelpe førstegangskjøperen Lars inn på det tøffe boligmarkedet. Unn ønsker å selge leiligheten for å reise mer.

23:30 **Gravity (r)**
Amerikansk action fra 2013

01:30 Brille (r) **02:30** Brille (r) **03:30** Verdens myter og mysterier (r) **05:25** Lottomillionærenes husjakt (r)

06:00 Alle elsker Raymond (r) **07:35** Alle elsker Raymond (r) **08:10** Ekstreme samlere (r) **09:05** Ekstreme samlere (r) **10:00** Viaplay Vinter **10:30** V-cup alpin **11:30** V-cup kombinert **12:05** Viaplay Vinter **12:20** V-cup kombinert **13:30** V-cup alpin **14:30** Viaplay Vinter **15:00** V-cup kombinert **15:20** V-cup kombinert **16:00** V-cup hopp **17:45** Viaplay Vinter

18:00 **Gordon Ramsay rydder opp (r)**
Amerikansk Cooking fra 2023

19:00 **Kjartan rydder opp - hjemme (r)**
Norsk Entertainment fra 2024

20:00 **Eventyrlig oppussing (r)**
Norsk livsstilsserie fra 2016

21:00 **The Beekeeper**
Amerikansk Thriller fra 2023
"Etter å ha trukket seg tilbake fra den hemmelige eliteorganisasjonen The Beekeepers, lever Adam Clay et rolig liv som birøkter. Men når hans eldre nabo blir svindlet og mister alle sparepengene sine med tragiske konsekvenser, må Adam Clay ta grep igjen.

23:10 **The Courier**
Britisk thriller fra 2020
Forretningsmannen Greville Wynnes liv blir snudd på hodet når han blir vervet som spion av den britiske etterretningstjenesten og CIA. Greville innser snart at både han og hans russiske kildes liv står på spill.

01:25 Norske Krimsaker (r) **02:25** Norske Krimsaker (r) **03:25** Norske Krimsaker (r) **04:25** Norske Krimsaker (r) **05:25** Spin City (r)

06:30 Her bor Daniel Tiger
17:45 Johan kan
17:55 Peppa Gris: Dammen til bestefar Gris
18:00 Dinogården: Kranglete Tordenfot
18:10 Bluey: Tryllefjær
18:20 Bli med heim: Bur på Svalbard
18:35 Pippi Langstrømpe: Pippi flytter inn i villaen
19:05 NRK3
19:30 Side om side: Avbrutt spa
19:55 Side om side: Veteranbilen
20:20 Side om side: Morsom far
20:45 Beat for Beat
21:45 Beat for Beat
22:45 Beat for Beat

06:00 Oslo brenner
11:35 All New Traffic Cops
12:35 All New Traffic Cops
13:40 All New Traffic Cops
14:40 All New Traffic Cops
15:45 All New Traffic Cops
16:50 Toll
17:20 Toll
17:55 Toll
18:25 Toll
18:55 Toll
19:25 Toll
20:00 Toll
20:30 Toll
21:00 Haywire
22:55 Beck
00:50 FBI

06:45 Husdrømmer
17:00 Inför Idrottsgalan
17:05 Hårds historier
17:25 Utan filter – längdlandslaget mot OS
17:55 Sportnytt
18:00 Rapport
18:10 Lokala nyheter
18:15 Landet runt
19:00 Sportspegeln
19:30 Rapport
19:55 Lokala nyheter
20:00 Shaolin Heroes
20:50 Vem fan är Hugo Alfvén?
21:00 Ronja Rövardotter
21:45 Greven av Monte Cristo
00:40 Skavlan & Sverige

08:45 Live Aid – 40 år
17:20 Nya arkitekturens pärlor
17:30 Thailand: Männens paradiset
18:00 Äventyr på vinterfjället
18:15 Mancave
18:55 Radiohjälpen: Alla har rätt att överleva sin graviditet
19:00 Det sitter i väggarna
20:00 Folkface
21:00 Rapport
21:15 Legacy – jazzens barn
22:30 Rapport
22:35 The Twilight Saga: Breaking Dawn – Part 2
00:30 Gudstjänst

06:00 Högspringning
09:20 Kongen av Queens
09:50 Kongen av Queens
10:20 Kongen av Queens
10:55 Kongen av Queens
11:20 Kongen av Queens
11:45 Top Gear
13:10 Top Gear
14:30 The Grand Tour
16:10 The Grand Tour
18:00 Svenske Truckers
19:00 Högspringning
20:00 På glattisen
21:00 Baby Driver
23:25 The Legend Of Tarzan

06:00 En plats i solen
06:50 Grand Designs Sverige
07:58 Nyhetsmorgon
12:00 Körslaget - Tillsammans mot cancer
14:00 Grand Designs Sverige
15:00 Vilket liv!
17:00 Bonde söker fru - andra sommaren
18:00 Bingolotto
19:00 TV4 Nyheterna
19:23 TV4 Vädret
19:30 Bingolotto
20:00 Hellenius hörna
22:00 TV4 Nyheterna
22:05 TV4 Vädret
22:15 Wallander
00:16 Inspektör Dalglish

06:00 Drømmen om et øy
12:00 Oppussing i hjembyen
13:05 Oppussing i hjembyen
14:15 Oppussing i hjembyen
15:20 Lottomillionærenes husjakt
15:50 Lottomillionærenes husjakt
16:20 Lottomillionærenes husjakt
16:55 Renoveringsdrømmer Sverige
17:55 Renoveringsdrømmer Sverige
18:55 Love Classified
21:00 Sex and the City 2
23:40 Lost Girls and Love Hotels

06:15 Handicap på ski (3:6)
17:45 Dronning af drømmeslottet (3:8)
18:30 TVA
18:50 DRs bedste - kort fortalt: Teenageværelset
19:05 Luftens helte (2:4)
20:00 Dynastiet
21:15 I seriemordenes sind (2:3)
21:55 Happy Valley (3:6)
22:45 Happy Valley (4:6)
23:35 Beck: Øje for øje

06:00 Hestemilliardærens hemmeligheter #2
12:00 Fortellinger fra dusjen
12:30 Nyheter og vær
12:35 Frelst #1
12:45 Frelst #2
13:15 Frelst #3
13:35 Frelst #4
14:00 Frelst #5
14:20 Nyheter og vær
14:25 Werner Herzog: Radical Dreamer
16:00 Virgilio
17:25 Nyheter og vær
17:30 Fat Front
19:00 Jävla pappa
20:00 Danger Zone
21:35 For Sama
23:15 Closed Circuit

E-avisen er den digitale versjonen av papiravisen. Den publiseres hver dag klokken 22.15 og er tilgjengelig for premium-abonnenter både i nettleseren og i BT e-avis app.

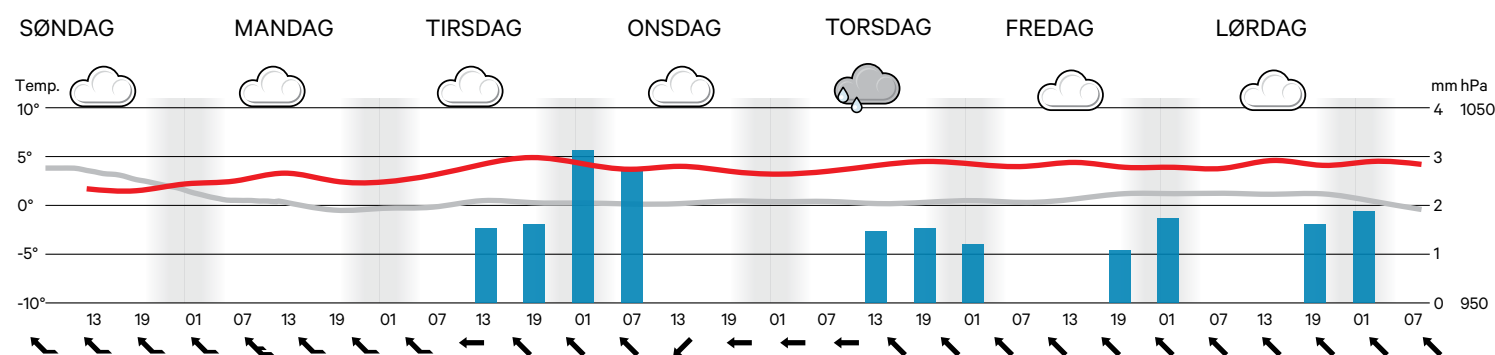
BERGEN I DAG: For det meste skyet oppholdsvær. Temperatur mellom 2 og 3 plussgrader. Sydøstlig frisk bris.

BERGEN I GÅR:

Nedbør (06-06): 0.0 mm
Temperatur (18-18):
Maks.: -1.1 °C
Min.: -8.9 °C

VARSEL FOR BERGEN TIME FOR TIME

VINDSTYRKE
→ = 5 m/sek → = 10 m/sek → = 15 m/sek → = 20 m/sek
— = TEMPERATUR — = LUFTRYKK ■ = NEDBØR

Værspalten er levert av:
NTB

Værdataene leveres av:
Meteorologisk institutt

Dagens lengde

Dagen har blitt 00:39 timer lengre siden vintersolverv.

SOL OPP OG NED

Brann stadion	11:23	15:16
Kleppestø kai	11:10	15:44
Åsane gamle kirke	10:53	15:55
Arna stasjon	11:37	13:37
Troldhaugen	10:23	15:50
Fyllingsdalen kirke	11:11	15:32
Bryggen	10:24	14:43

Kilde: Suncurves.com

NORDSJØEN

Vær/vind/temperatur i dag kl. 12

Gullfaks	7
Oseberg	7
Snorre	7
Statfjord	7
Troll	5
Veslefrikk	7

LANGTIDSVARSEL FOR VESTLANDET

	Søndag	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag
STORD	1	4	3	3	4
MONGSTAD	2	4	4	3	4
FLORØ	3	4	3	4	4
SOGNDAL	-7	-1	0	2	2
VOSS	-11	0	0	1	1
ODDA	-2	2	2	3	4
FINSE	-18	-13	-11	-8	-6
STRYN	-8	2	1	2	1

NORGE I MORGEN

Vær/temperatur kl. 12	
Bergen	
Bodø	
Fagernes	
Fredrikstad	
Geilo	
Hammerfest	
Haugesund	
Kirkenes	
Kristiansand	
Larvik	
Lillehammer	
Longyearbyen	
Oslo	
Røros	
Stavanger	
Tromsø	
Trondheim	
Ålesund	

EUROPA I MORGEN

Vær/temperatur kl. 12	
Alicante	
Athen	
Barcelona	
Berlin	
Helsingfors	
Kypros	
København	
Las Palmas	
Lisboa	
London	
Madrid	
Malaga	
Moskva	
Palma	
Paris	
Reykjavik	
Roma	
Stockholm	

VERDEN I MORGEN

Vær/temperatur kl. 12		
Bangkok		29
Beijing		32
Buenos Aires		35
Chicago		30
Dakar		22
Dubai		21
Hong Kong		17
Johannesburg		22
Kairo		19
Los Angeles		14
Mexico City		14
Mumbai		30
Nairobi		19
New Dehli		14
New York		3
Rio de Janeiro		37
Seattle		10
Tokyo		4

NORGE

Nordøyen	5.2 °C
Fyr	5.2 °C
Karasjok	°C
Nord-odal	12.2mm

VESTLAND

Veiholmen	3.3 °C
Sandhaug	-28.3 °C
Finsevatn	4.1 mm

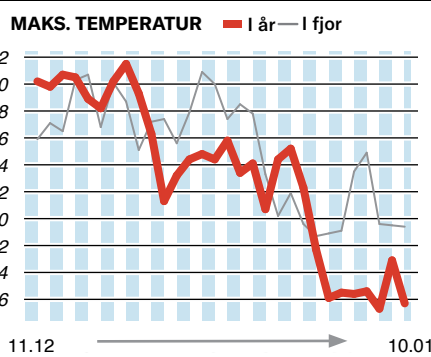
SOLEN & MÅNEN

OPP	NED	OPP	NED
Søndag 09:35 15:58	02:22 11:06	16:47 10:09 23:13	
Mandag 09:33 16:00	03:51 11:05	05:29 17:48 11:21	
Tirsdag 09:32 16:02	05:23 11:06	06:35 19:02 00:21 12:48	
Onsdag 09:30 16:05	06:57 11:11	07:45 20:15 01:30 14:05	
Torsdag 09:29 16:07	08:28 11:25	08:44 21:13 02:28 15:02	
Fredag 09:27 16:09	09:35 12:07	09:30 21:58 03:15 15:48	
Lørdag 09:26 16:12	10:04 13:27	10:09 22:37 03:55 16:26	

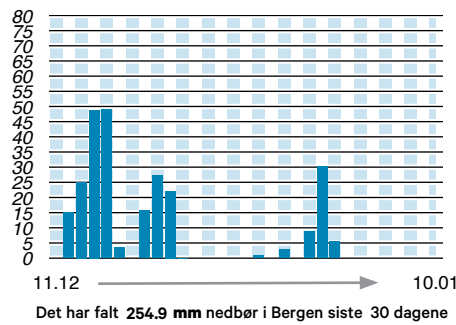
Tidevannet er oppgitt for Bergen. Alverstraumen +15 min. Florø -5 min. Fedje -15 min. Leirvik +10 min. Måløy +5 min. Stolmen -15 min.

FLO & FJÆRE

BERGEN SISTE 30 DAGER

NEDBØR I MM SISTE 30 DØGN

Tips oss!

Telefon: 02211
Epost: tips@bt.no
Bilde/video: bt.no/tips

HISTORIE

Unike og spennende historier fra Norge og verden

aftenpostenhistorie.no/bestill

